

ที่ระลึกถึงในโอกาส

เฉลิมฉลองพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เฉลิมฉลองพระราชาธิบดีในพระองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเปิดอาคารที่ทำการสภาจังหวัดลำปาง

ศาลจังหวัดลำปาง

ที่ระลึกเนื่องในโอกาส

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง

พระราชดำรัส
ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษา**
เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันศุกร์ ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๑

ผู้พิพากษาที่จะออกไปรับตำแหน่งหน้าที่เป็นครั้งแรกนั้น มีการปฏิญาณตน เช่นนี้เป็นประเพณีขึ้นมา ก็มีประโยชน์ เพราะว่าเป็นการแสดงปณิธานออกมาด้วยตัวเอง ในสิ่งที่ควรจะต้องยึดอยู่ในใจ และโดยเฉพาะมาแสดงว่าจากกันหรือพร้อมเพรียงกันทุกคน ก็เป็น กำลังที่สุดและเป็นประโยชน์แก่หน้าที่การงานที่จะทำ และเป็นประโยชน์แก่ตนเองคือ ทำให้มีกำลังใจที่สามารถปฏิบัติหน้าที่การงาน

คำปฏิญาณนี้สั้นๆ หนักแน่น กับความลึก การที่จะออกปฏิบัติหน้าที่เพื่อ ประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อความยุติธรรมสถิตอยู่ในประเทศ ประชาชนได้รับความผาสุก เพราะทราบว่ามีคามยุติธรรมนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ในการที่ได้กล่าวว่าจะปฏิบัติงาน ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ปราศจากอคตินี้ ก็เป็นหัวใจสำคัญของงานของ ผู้พิพากษาในต้องอธิบายอีกด้วย เพราะแต่ละท่านก็ได้ศึกษามา ได้เตรียมจิตใจมา และ ทราบตระหนักดีแล้วว่า ความยุติธรรมนั้น จะเกิดขึ้นก็ด้วยความยุติธรรม และซื่อสัตย์สุจริต

นอกเหนือจากงานของผู้พิพากษา ซึ่งปฏิบัติงานในศาล โดยรับฟังข้อเท็จจริง แห่งคดีในเรื่องในราวจากการเบิกพยาน และสิ่งที่กล่าวในศาล เมื่อศาลทำงาน หมายความว่าในเวลาที่กำลังทำงานเป็นทางการ งานนี้ยากลำบากเพราะเห็นว่าจะไปเอา ความรู้ความคิดจากที่อื่นนอกจากในศาลก็อาจจะปฏิบัติไม่ได้ จะทำไม่ได้ เพราะเป็น ระเบียบและจะเกิดบังคับแต่ว่าในหน้าที่ของผู้พิพากษามีสิ่งที่สำคัญและเขียนไว้ในกฎหมาย เช่นในบทลงโทษ มีข้อสำคัญที่ว่าส่วนมากกฎหมายแต่ละมาตรามีว่า ผู้พิพากษาจะต้อง

ใช้ดุลยพินิจนี้ก็เหตุของงานแต่ต้องใช้ดุลยพินิจตรงนี้แหละที่สำคัญ จะต้องใช้สิ่งที่เราได้ยินได้ฟัง ที่เขาเบิกความในโรงศาลเป็นประกัน มาประสมประสานกับความดี ความฉลาด และความรู้ที่มีอยู่ในตัวที่รับมาก่อน และจิตใจที่สุจริตและยุติธรรมเพื่อที่จะให้ดุลยพินิจนั้น ซึ่งก็หมายความว่ามาพิจารณา มาดู มาฟังด้วยความยุติธรรม มาซึ่งใจว่าที่เขาเบิกความนั้น กินความแค่ไหน ฉะนั้น การที่ผู้พิพากษาจะอ้างว่าตัดสินความ หรือได้ตัดสินใจอย่างไร ก็เพราะว่าได้ยินเขาพูดในโรงศาลเขาเบิกความอย่างนี้ ทำอย่างอื่นไม่ได้ อันนี้ ข้อนี้มีขอบเขตที่กว้างพอใช้ ถ้ามาประสมประเสกับความคิดความรู้ที่ดีมี นอกเหนือจากที่ได้ยินในโรงศาล ฉะนั้นก็เป็นงานที่ยากและรับผิดชอบมาก เพื่อที่จะมีความคิดหรือความรู้ที่ได้จากสิ่งที่ไม่ใช่สิ่งที่ได้ยินในศาล เพื่อที่จะปฏิบัติตามกฎหมายที่ว่าต้องใช้ดุลยพินิจนั้น จำต้องทำงานนอกศาลด้วย หมายความว่าผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้พิพากษา ดูเหมือนว่ามีหน้าที่เพียงแต่เวลาไปนั่งบัลลังก์ แต่ว่าเพื่อให้ได้วัตถุ ความรู้ เพื่อที่จะมาปฏิบัติตามกฎหมายที่บอกว่าต้องมีดุลยพินิจ จะต้องหาความรู้ที่นอกโรงศาล และมาเก็บเอาไว้มาพิจารณาไว้เตรียมไว้เมื่อเครื่องมือ การหาความรู้ที่นอกโรงศาลนี้มี ๒ อย่าง อย่างหนึ่งเกี่ยวข้องกับคดีหรือเรื่องที่กำลังพิจารณาโดยตรง หมายความว่าได้ฟังจากเจ้าหน้าที่ต่างๆ ได้ฟังจากพยานต่างๆ หรือให้ดูสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เขาไม่ได้มากล่าวแล้วพิจารณาว่าจริงหรือไม่จริง อันนี้ก็คงทราบ อันนี้ก็เป็นการเรียนรู้หรือการพิจารณา เฉพาะคดีนั้นๆ แต่สำหรับทั่วไปยังมีการชวนช่วย การหาความรู้อีกอย่างหนึ่ง ก็คือความรู้ทั่วไป อย่างไปในท้องที่ที่เรายังไม่รู้จัก เราไม่ใช่เข้าไปในท้องที่ดูบ้านพักสบายหรือไม่สบาย เสร็จแล้วเมื่อมีคดีหรือมีงานที่จะทำก็ไปโรงศาลไปนั่งบัลลังก์ใส่เสื้อครุย ไปในที่ที่จะทำงานในท้องที่นั้น จะต้องรู้จักพื้นที่ก่อนก็หมายความว่าไปดูหาความรู้รอบตัว และความเป็นอยู่ของผู้ที่จะเป็นตัวละคร ตัวปฏิบัติในโรงศาล หมายถึงความเป็นอยู่ของราษฎร หมายถึงเศรษฐกิจ หมายถึงความคิดเห็นทั่วๆ ไป และในลักษณะภูมิประเทศว่าเป็นที่ราบหรือเป็นที่สูง หรือเป็นที่ภูเขาหรือเป็นที่ใกล้ทะเล ทั้งหมดนี้มีส่วนที่จะทำให้เกิดใจของคนเราเปลี่ยนแปลงไปได้ และทำให้เรารู้จักและเข้าใจว่าจะทำอย่างไรสำหรับให้เกิดความยุติธรรมได้ ฉะนั้นการหาความรู้รอบตัวนี้ในท้องที่จึงเป็นส่วนที่สำคัญ วิธีที่จะออกไปหาความรู้รอบตัวนี้ ก็อาจจะต้องไปทำหน้าที่เหมือนไม่ใช่หน้าที่ของผู้พิพากษาเลย

แต่โดยที่เรามีความรู้ ได้เรียนรู้มาเป็นเวลาหลายปี และมีความฉลาด คือสามารถที่จะ
เมื่อเห็นอะไรได้ยินอะไร สามารถที่จะนำมาพิจารณาและใช้เป็นประโยชน์ให้รู้ซึ่ง เราจะ
ต้องออกไป ไม่ใช่ไปเป็นนักสืบ อย่าไปถือว่าจะต้องออกไปเป็นนักสืบไปเป็นผู้ที่ไป
สัมภาษณ์ราษฎร ออกไปดูความเป็นอยู่ของเขา และถ้าช่วยเขาได้ก็ช่วยเขา แนะนำเขาได้
ก็แนะนำเขา ทั้งในข้อที่เกี่ยวกับงานกฎหมาย ทั้งในข้อที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ ทั้งใน
ข้อที่เป็นจิตใจและร่างกาย ถ้าไปช่วยอย่างนั้นได้เท่ากับเป็นการทำงานเพื่อให้ผลงาน
ที่จะต้องทำในโรงศาลด้วยซ้ำ เพราะเหตุว่าคดีหลายคดีที่เกิดขึ้นทั่วทุกแห่ง ทั้งในพระนคร
ทั้งในต่างจังหวัด ทั้งในหมู่บ้าน ทั้งในที่ที่ไม่ใช่หมู่บ้าน เกิดขึ้นเพราะเหตุว่าไม่มีความรู้พอ
ทั้งในกฎหมายอย่างหนึ่ง ถ้าทำทั้งหลายจะกระทำตามคำปฎิญาณที่ได้เปล่งเมื่อสักครู่นี้
อย่างเข้มแข็งให้ครบถ้วนจริงๆ จะต้องมีความรู้สึกว่าจะไม่ยอมให้มีคดีเกิดขึ้นที่จะต้องทำงาน
เพราะว่าถ้ามีคดีเกิดขึ้นที่จะต้องทำงานก็หมายความว่ามีความเดือดร้อน ถ้าสามารถที่จะ
ออกไป ถึงไม่เรียกว่าไปพัฒนา แต่ไปช่วยเหลือเมตตาให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน จะเป็นการ
ลดคดีต่างๆ ได้อย่างดี งานของผู้พิพากษานั้นเป็นงานที่ยาก แต่ว่าถ้าทำทั้งสองอย่าง
ทั้งในโรงศาลตามหน้าที่นั่งบัลลังก์ ทั้งในหน้าที่ที่จะพยายามลดคดี ก็จะเป็นการทำงาน
ที่ครบถ้วน ก็เชื่อว่าจะตั้งใจทำกัน และถ้าตั้งใจทำกันทุกคน ประเทศชาติของเราจะเป็นที่
ที่น่าอยู่น่าสบายกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ส่วนหนึ่ง อย่าไปนึกว่าเดี๋ยวนี้สถานการณ์มันยุ่ง
เราทำนิดหน่อยอย่างนั้นจะช่วยได้หรือ ช่วย แต่ละคนช่วย ในเมืองไทยมีประชากร
ก็ทราบว่ามันกันไม่ได้เท่าไร แต่ว่ากันว่า ๔๕ ล้านคน ถ้าแต่ละคนบอกว่าคนเดียวจะช่วย
ได้อย่างไร ทั้ง ๔๕ ล้านคนทุกคนพูดอย่างนี้ก็แย่ แต่ถ้าแต่ละคนพูดว่าเราตั้งใจช่วย
คนอื่นก็อาจจะไปให้ทั้ง ๔๕ ล้านช่วยและปรองดองกันเต็มที่ก็อาจจะไปไม่ได้ แต่ว่า
ถ้าเราหนึ่งคนก็ลดความเดือดร้อนลงไปหนึ่งคน แต่ในที่นี้ก็ได้ปฎิญาณตนก็ ๖๐ กว่าคน
ก็เป็น ๖๐ เท่า จากหนึ่งคนที่รู้จักตัวว่าเราเป็นคนคนหนึ่งก็เป็น ๖๐ เท่า ๖๐ คน
ไ้ ๖๐ เท่ามัน ๖๐๐ เปอร์เซนต์ มันเป็นไม่ใช่ ๖๐๐ เปอร์เซนต์ มันเป็นเท่าไร หกหมื่น...
ไม่ใช่ หกพันเปอร์เซนต์ ถ้านับเป็นเปอร์เซนต์ก็น่าดู ฉะนั้นเราก็ต้องพยายามที่จะทำ
จิตใจที่เข้มแข็งเหมือนที่ปฎิญาณ รักษาคำปฎิญาณที่เข้มแข็งไว้ แล้วก็จะเป็นผู้ที่ได้

ช่วยส่วนรวมให้มีความดีมีความเข้มแข็งได้ ทั้งจะเป็นความพอใจที่แต่ละคนมี ทำให้มีความ
ความสุขใจได้ เพราะคนเราก็มองต้องการมีความสุขใจ นี่คือสุขใจ

เพราะฉะนั้นขอให้คำปฏิญาณนี้และความหมายลึกซึ้งก็อยู่อย่างนี้ตลอดเวลา
เพื่อสามารถทำหน้าที่ และในการนี้ เพื่อให้คำปฏิญาณนี้ก็อยู่ในหัวใจให้ทุกคนมีกำลังกาย
ใจเข้มแข็ง แข็งแรง เพื่อประสบความสำเร็จและความสำเร็จทุกประการ

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับ
(www.library.coj.go.th)

King's College
(www.kingscollege.ac.th)

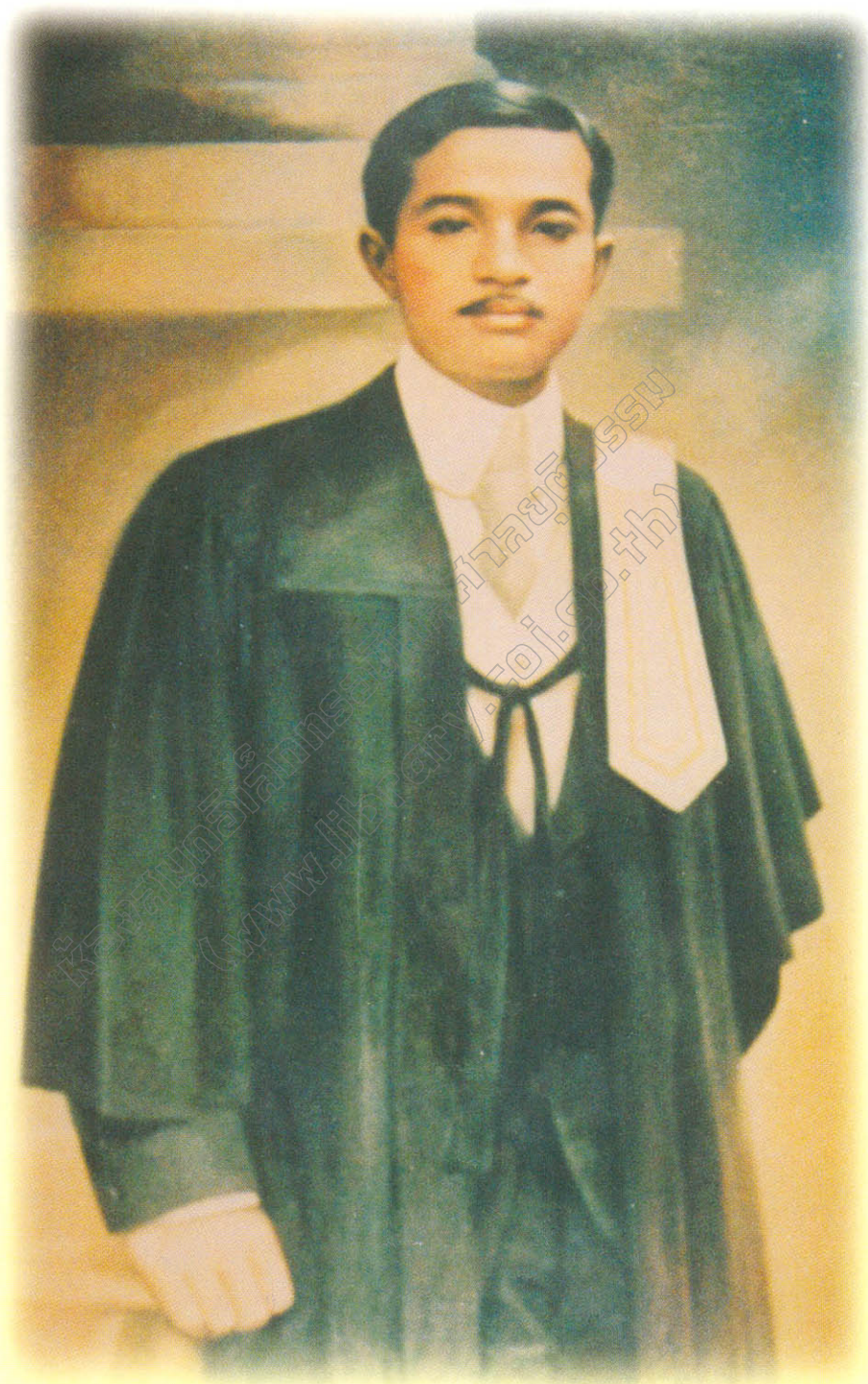
ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.goj.go.th)

หอสมุดเจ้าฟ้าสุทธา
ราชินี
www.library.coi.go.th

ที่ ศย ๐๐๕/๓๕๙๖๕

สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๓ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เสด็จ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง

เรียน ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ประวัติศาล ลักษณะอาคาร ที่ตั้งอาคาร เขตอำนาจศาล และอัตรากำลัง จำนวน ๑ ชุด
 ๒. ภาพถ่ายอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางหลังใหม่ จำนวน ๒ แผ่น
 ๓. แผนที่ตั้งอาคารศาล แผนที่เส้นทางหลวงไปยังศาล จำนวน ๑ แผ่น
 ๔. แผนที่บริเวณโดยรอบอาคารศาล จำนวน ๑ แผ่น
 ๕. แผนผังอาคารศาล ชั้นที่จอดรถ, ชั้น ๑, ชั้น ๒ และชั้น ๓ จำนวน ๕ แผ่น
 ๖. แผนผังและรูปภาพของห้องที่กำหนดให้เป็นห้องทรงพระสำราญ และห้องฉายพระรูป
จำนวน ๒ แผ่น
 ๗. ร่างกำหนดการ จำนวน ๑ ชุด
 ๘. ร่างคำกราบบังคมทูล จำนวน ๑ ชุด
 ๙. ภาพสเก็ตช์โพลูเซรามิค จำนวน ๑ ชุด

สำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางหลังใหม่ เพื่อใช้เป็นสถานที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีในการประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ปวงชนในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ซึ่งการก่อสร้างได้ดำเนินการจนเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางหลังใหม่ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารที่ทำการศาล

สำนักงานศาลยุติธรรมขอรายงาน ว่า บัดนี้ ศาลจังหวัดลำปางมีความพร้อมในการเตรียมการจัดพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารศาลในทุกด้านแล้ว จึงใคร่ขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการ

/ศาลจังหวัด.....

ศาลจังหวัดลำปาง ทรงพระสุหร่าย ทรงเจิมแผ่นอิฐทอง นาก เงิน และแผ่นศิลาฤกษ์พร้อมทั้งทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดเยี่ยมในโอกาสเดียวกัน สำหรับ วัน เวลา ที่จะประกอบพิธีนี้ สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และขอพระราชทานพระราชานุญาต ดังนี้

๑. ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายเงิน โดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย
๒. ขอพระราชทานพระราชานุญาตเชิญพระบรมสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พร้อมกับพระอักษรพระนามาภิไธยย่อ “ม.ว.ก.” จากริกทองบนโกพลูเซรามิค เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในวันเสด็จ
๓. ขอพระราชทานพระราชานุญาตเชิญอักษรพระนามาภิไธยย่อ “ม.ว.ก.” จารึกบนเข็มที่ระลึกจำนวน ๘๖ ชิ้น สำหรับพระราชทานให้กับผู้มีอุปการะคุณ
๔. ขอพระราชทานพระราชานุญาตฉายพระรูปร่วมกับคณะข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมจำนวน ๓ ชุด ชุดละไม่เกิน ๒๐ คน
๕. ขอพระราชทานพระราชานุญาตถ่ายภาพนิ่งและแถบวีดิทัศน์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองพระบาทขอพระราชทานพระราชวโรกาสเสด็จ ทรงประกอบพิธีดังกล่าวต่อไปด้วย ทั้งนี้ การจะควรมีควรประการใดสุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และหากทรงมีพระราชวินิจฉัยประการใดแล้ว ขอท่านได้โปรดแจ้งให้สำนักงานศาลยุติธรรมทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายปัญญา ถนอมรอด)

ประธานศาลฎีกา

กองกลาง

ฝ่ายประสานราชการและบริหารงานทั่วไป

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๑ ๒๒๕๖, ๐ ๒๕๔๑ ๒๒๕๘

โทรสาร ๐ ๒๕๔๑ ๒๒๕๖, ๐ ๒๕๔๑ ๒๒๕๘

ที่ พว ๐๐๐๕.๑/๔๒๑๒

สำนักงานราชเลขาธุการในพระองค์
กองกิจการในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร
วังศุโขทัย

๑๓ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง ทรงรับเชิญเสด็จฯ ไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และทรงเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง
กราบเรียน ประธานศาลฎีกา

อ้างถึง หนังสือ สำนักงานศาลยุติธรรม ที่ ศย ๐๐๕/๓๕๙๖๕ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้ให้นำความกราบบังคมทูลสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เรื่อง สำนักงานศาลยุติธรรม ใคร่ขอรับพระมหากรุณาธิคุณในการสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางหลังใหม่ ณ บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดลำปาง ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งการก่อสร้างได้เสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ดังนี้.-

๑. ขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และทรงเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางหลังใหม่ ตามวันเวลาสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
๒. ขอพระราชทานพระราชนุญาตเชิญอักษรพระนามาภิไธยย่อ “ม.ว.ก.” จารึกบนเข็มที่ระลึกจำนวน ๘๖ ชิ้น เพื่อพระราชทานให้กับผู้มีอุปการคุณในการจัดสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง จำนวน ๘๖ ราย
๓. ขอพระราชทานพระราชนุญาตเชิญพระรูปที่ทรงฉายร่วมกับ พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ, พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา, พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์, พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ จารึกบนโถพญูเชรามิค สำหรับทูลเกล้าฯ ถวายในโอกาสดังกล่าว
๔. ขอพระราชทานพระราชนุญาตนายพระรูปพร้อมกับคณะข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมจำนวน ๓ ชุด ชุดละไม่เกิน ๒๐ คน
๕. ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายเงิน เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลพระราชอภัยยศ
๖. ขอพระราชทานพระราชนุญาตบันทึกภาพนิ่งและแถบวีดิทัศน์ในวโรกาสดังกล่าว ความละเอียดตามอ้างถึงนั้น

/ สำนักงาน...

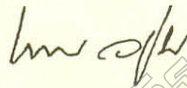
สำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์ฯ ได้นำความกราบบังคมทูลทราบฝ่ายละอองพระบาทแล้ว
ทรงรับเชิญเสด็จฯ ไปในการนี้ ในวันศุกร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๗.๐๐ น. และพระราชทานพระราชนุญาต
ตามที่ขอรับพระมหากรุณาธิคุณ

การนี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ และ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้า
ทีปังกรรัศมีโชติ โดยเสด็จร่วม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลอากาศเอก

(เกษม อยู่สุข)

หัวหน้าสำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์

กองกิจการในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ธุรการ / สารบรรณ

โทร. ๐ ๒๒๔๑- ๙๙๒๗

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coi.go.th)

กำหนดการ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายา
ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ
ไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง
ณ ที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๐

- เวลา ๑๕.๒๐ น. - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน
โดยรถยนต์พระที่นั่ง พร้อมด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายา
และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ
จากวังศุโขทัย ไปยังท่าอากาศยานทหาร ดอนเมือง
- เวลา ๑๕.๔๐ น. - เสด็จฯ ถึง ท่าอากาศยานทหารฯ
- เสด็จฯ เข้าสู่ห้องทรงงานฯ
- ทรงรับฟังการถวายบรรยายสรุปพระราชกิจการบิน
- เสด็จฯ ออกจากห้องทรงงานฯ
- เสด็จฯ ขึ้นแท่นทรงรับการถวายความเคารพจากกองทหารเกียรติยศ
- เวลา ๑๖.๐๐ น. - เสด็จฯ ประทับเครื่องบินพระที่นั่ง จากท่าอากาศยานทหาร ดอนเมือง
ไปยังท่าอากาศยานลำปาง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
(ระยะทาง ๒๗๕ NM./ใช้เวลาประมาณ ๔๕ นาที)
- เวลา ๑๖.๔๕ น. - เสด็จฯ ถึงท่าอากาศยานลำปาง
นายติเรก ก้อนกลีบ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง
นางสาวมยุรี จามิกรานนท์ อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๕
พลตำรวจโทธีระศักดิ์ ชูกิจคุณ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕
พร้อมด้วยข้าราชการ ฝ้าฯ รับเสด็จ

/...พลโทสำเร็จ...

- พลโท สำเร็จ ศิวาดำรงค์ แม่ทัพภาคที่ ๓ กราบบังคมทูลเชิญเสด็จขึ้นแท่นรับการถวายความเคารพจากกองทหารเกียรติยศ
- เสด็จ ขึ้นแท่นทรงรับการถวายความเคารพจากกองทหารเกียรติยศ (เมื่อทรงตรวจแถวกองทหารเกียรติยศแล้ว)
- เสด็จ ประทับรถยนต์พระที่นั่ง ไปยังที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง (ระยะทาง ๖ กิโลเมตร / ใช้เวลาประมาณ ๕ นาที)

เวลา ๑๖.๕๕ น.

เวลา ๑๗.๐๐ น.

- เสด็จ ถึงที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง (วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี) (รถยนต์พระที่นั่งเทียบทางขวา)
- นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลฎีกา นายสราวุธ เบญจกุล รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม รักษาการแทน เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม นายศุภวิทย์ ตั้งตรงจิตต์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง และข้าราชการศาลยุติธรรมชั้นผู้ใหญ่ เฝ้าฯ รับเสด็จ สนามบิน/ศาล-ถวายมาลัยพระกรได้
- เสด็จ เข้าสู่พลับพลานิธิ
- ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธนวราชบพิตร
- ทรงกราบ
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงศีล (ประธานสงฆ์ถวายศีล จบ)
- นายศุภวิทย์ ตั้งตรงจิตต์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง ทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือที่ระลึก แต่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
- นางสาวยุภา พรหมดวง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลจังหวัดลำปาง ทูลถวายหนังสือที่ระลึก แต่ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ
- ประธานศาลฎีกา กราบบังคมทูลรายงาน พร้อมทั้งขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญเสด็จ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง
- เสด็จ ไปยังมณฑลพิธีวางศิลาฤกษ์
- ทรงพระสุหร่าย ทรงเจิมแผ่นอิฐ ทอง นาก เงิน และแผ่นศิลาฤกษ์
- แล้วทรงวางแผ่นอิฐ ทอง นาก เงิน และแผ่นศิลาฤกษ์ลงในหลุม (พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงาน ลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์)

/...เสด็จ ...

- เสด็จฯ ไปยังแท่นพิธี ทรงกดปุ่มไฟฟ้าเปิดแพรคลุมป้าย “อาคารศาลจังหวัดลำปาง”
(พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงาน ลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์)
- เสด็จฯ เข้าสู่พลับพลาพิธี
- ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงหลังทักษิณาทน
(พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา)
- เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กราบบังคมทูลเบิกผู้มีอุปการะคุณ
แก่ศาลจังหวัดลำปาง เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานของที่ระลึก
(จำนวน ๘๖ ราย)
- พระราชทานของที่ระลึกตามลำดับ
- อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๕ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย
- เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ
- เสด็จฯ เข้าสู่ภายในอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง
- เสด็จฯ เข้าสู่ห้องรับรองที่ประทับ
(ชั้น ๓ / โดยลิฟท์)
- ประทับพักพระราชอิริยาบถ ตามพระราชอัธยาศัย
- เสด็จฯ ออกจากห้องรับรองที่ประทับ ไปยังห้องฉายพระรูป
- เสด็จฯ เข้าสู่ห้องฉายพระรูป
- ทรงลงพระนามาภิไธยในแผ่นศิลา และสมุดเยี่ยม
- ทรงฉายพระรูปร่วมกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของศาลยุติธรรม
(จำนวน ๓ ชุดๆ ละ ๒๐ คน)
- นายศุภวิทย์ ตั้งตรงจิตต์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง
ทูลเกล้าฯ ถวายโถพลูเซรามิค
- นางสาวยุภา พรหมดวง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลจังหวัดลำปาง
ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญหลวงพ่อกุศล เขมโก พ.ศ. ๒๕๒๗
แต่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พร้อมด้วย
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ
และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ
- เสด็จฯ ลงจากชั้น ๓ ไปยังชั้น ๑ (โดยลิฟท์) อาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง

เวลา ๑๘.๐๐ น.

/...เวลา ๑๘.๑๕ น. ...

- เวลา ๑๘.๑๕ น. - เสด็จฯ ประทับรถยนต์พระที่นั่ง ไปยังท่าอากาศยานลำปาง
(รถยนต์พระที่นั่งเทียบทางขวา)
(วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- เวลา ๑๘.๒๐ น. - เสด็จฯ ถึงท่าอากาศยานลำปาง
- เสด็จฯ เข้าสู่ห้องทรงงาน ฯ
- ทรงรับฟังการถวายบรรยายสรุปพระราชกิจการบิน
- เสด็จฯ ออกจากห้องทรงงาน ฯ
- เวลา ๑๘.๕๐ น. - เสด็จฯ ขึ้นแท่นทรงรับการถวายความเคารพจากกองทหารเกียรติยศ
- เวลา ๑๘.๕๕ น. - เสด็จฯ ประทับเครื่องบินพระที่นั่ง ไปยังท่าอากาศยานทหาร ดอนเมือง
(ระยะทาง ๒๗๕ NM./ ใช้เวลาประมาณ ๔๕ นาที)
- เวลา ๑๙.๔๐ น. - เสด็จฯ ถึงท่าอากาศยานทหาร ดอนเมือง
- เสด็จฯ ขึ้นแท่นทรงรับการถวายความเคารพจากกองทหารเกียรติยศ
- เสด็จฯ เข้าสู่ห้องทรงงาน ฯ
- ทรงรับฟังการถวายบรรยายสรุปพระราชกิจการบิน
- เสด็จฯ ออกจากห้องทรงงาน ฯ
- เวลา ๒๐.๐๐ น. - เสด็จฯ ประทับรถยนต์พระที่นั่ง จากท่าอากาศยานทหาร ดอนเมือง
กลับวังสุโขทัย
- เวลา ๒๐.๒๐ น. - เสด็จฯ ถึงวังสุโขทัย
- การแต่งกาย - ราชองค์รักษ์ เครื่องแบบชุดคอแบะ
- ข้าราชการในพระองค์ เครื่องแบบชุดปกติาก็คอต้ง
- ข้าราชการในพื้นที่ เครื่องแบบปกติขาว

สำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๐

คำกราบบังคมทูล
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
โดย
นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลฎีกา
ในพิธีวางศิลาฤกษ์และพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง
วันศุกร์ที่ ๒๖ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทูลทรวงทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลฎีกา พร้อมด้วยข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ตลอดจนบรรดาข้าราชการและเหล่าพลสกนิกที่ได้นำทูลละอองพระบาทถวายความจงรักภักดีอยู่ ณ มณฑลพิธีนี้ ขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณา ทูลทรวงทราบฝ่าละอองพระบาท ด้วยความปีติปราโมทย์อย่างหาที่สุดมิได้ เนื่องในมหามงคลสมัยที่ได้ฝ่าละอองพระบาทได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง ในวันที่

เดิมอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางเป็นตึก ๒ ชั้น หลังคาทรงไทย มีหน่วยงาน ๔ หน่วยงานอยู่รวมกัน คือ ศาลจังหวัดลำปาง ศาลแขวงลำปาง สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดลำปาง และสำนักงานบังคับคดีจังหวัดลำปาง ทำให้ที่ทำการอยู่ในสภาพคับแคบมาก ไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อราชการศาลได้โดยสะดวกและเพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา

จึงได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดลำปางหลังใหม่ เป็นอาคารทรงไทยประยุกต์ คอนกรีตเสริมเหล็กสูง ๓ ชั้น มีห้องพิจารณาคดี ๒๒ ห้อง ได้รับงบประมาณก่อสร้างเป็นเงินจำนวน ๙๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เก้าสิบล้านบาท) เริ่มเปิดทำการเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ มีเครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัย เหมาะสมที่จะใช้เป็นสถานที่ประสิทธิประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ศาลจังหวัดลำปางมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีในท้องที่ ๑๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง อำเภอกะคา

อำเภอขาว อำเภอแจ้ห่ม อำเภอเถิน อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่พริก อำเภอเมืองปาน อำเภอแม่เมะ อำเภอวังเหนือ อำเภอสบปราบ อำเภอเสริมงาม และอำเภอห้างฉัตร

ปัจจุบันการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางหลังใหม่ได้สำเร็จสมบูรณ์แล้ว เป็นอาคารกว้างขวางทันสมัย สมแก่เกียรติศักดิ์แห่งสถาบันศาลยุติธรรม ซึ่งใช้อำนาจตุลาการภายใต้พระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ทุกประการ การที่ได้ฝ่าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางวันนี้ ย่อมนำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลอันสูงสุด นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงพระสุหร่าย ทรงเจิมแผ่นศิลาฤกษ์ และทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางแห่งนี้สืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำกราบบังคมทูล
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
โดย นายสรายุทธ เบญจกุล
รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม รักษาราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม
เบิกผู้มีจิตศรัทธาเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานของที่ระลึก
เนื่องในวโรกาสเสด็จฯ มาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และพิธีเปิดอาคาร
ที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง
วันศุกร์ที่ ๒๖ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทูลพระบาทสมเด็จพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายสรายุทธ เบญจกุล รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม รักษาราชการแทน เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณา ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ ที่ได้ฝ่าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปาง ในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นมงคลนี้ ได้มีผู้มีจิตศรัทธาทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัยรวม ๘๖ ราย ซึ่งข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชวโรกาสเบิกผู้มีจิตศรัทธาดังกล่าว เข้าเฝ้ารับพระราชทานของที่ระลึกตามลำดับ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ตราสัญลักษณ์ศาลยุติธรรม

คำอธิบายความหมายตราสัญลักษณ์

๑. ลักษณะของตราสัญลักษณ์ เป็นตรารูปทรงกลม (ไม่จำกัดขนาด)
๒. องค์ประกอบของตราสัญลักษณ์ ดวงตราประกอบด้วยพระมหาพิชัยมงกุฏครอบอยู่เหนืออุณาโลมและตราพระตุลพาทตั้งอยู่บนพานสองชั้นมีพระแท่นรองรับพาน โดยมีครุฑจันทรักษไว้เหนือศีระล้อมรอบด้วยดอกบัวแก้มดอกเป็นดอกบัวตูมแปดดอก ดอกบัวบานหนึ่งดอก

๓. ความหมาย

๓.๑ พระมหาพิชัยมงกุฏครอบอยู่เหนืออุณาโลม หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓.๒ ดอกบัว หมายถึง ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง และทั้งหมดมี ๘ ดอก หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘

๓.๓ ตราตุลพาทตั้งอยู่บนพานและมีพระแท่นรองรับพานอีกทอดหนึ่ง หมายถึง ความยุติธรรมตั้งอยู่บนรากฐานอันมั่นคง

๓.๔ ครุฑจันทรักษ หมายถึง แผ่นดิน

ความหมายรวม คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘ ผู้พระราชทานความบริสุทธิ์ยุติธรรมทั่วทั้งแผ่นดิน

สาร

ประธานศาลฎีกา

ด้วยภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในประเทศ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในสังคม และยังผลให้ปริมาณคดีที่ขึ้นสู่กระบวนการในศาลยุติธรรมเพิ่มสูงขึ้น การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งการสร้างที่ทำการศาลแห่งใหม่ให้มีความสง่างาม มีวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและเพียงพอต่อประชาชนผู้มาติดต่อราชการศาล จึงนับเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี ให้ได้รับประโยชน์จากความสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรมอย่างแท้จริง

ในโอกาสอันเป็นมงคลในพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางหลังใหม่นี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายโปรดดลบันดาลให้ผู้ปฏิบัติงานในศาลจังหวัดลำปางสามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างบรรลุผลสมความมุ่งหมาย และขออำนวยพรให้คณะผู้พิพากษาข้าราชการ และลูกจ้างในศาลจังหวัดลำปางทุกท่าน ประสบความสุข ความเจริญ สุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง และยึดมั่นในเจตจำนงแห่งศาลยุติธรรมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติสืบไป

(นายวิรัช ลิ้มวิชัย)

ประธานศาลฎีกา

สาร

ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๕

คำว่า “ศาล” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน บัญญัติว่า คือองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษารรคดีโดยดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร

ส่วนคำว่า “ศาลยุติธรรม” บัญญัติว่า คือศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่กรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น ศาลยุติธรรมมี ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

ศาลจังหวัดลำปางเป็นศาลยุติธรรมที่เป็นศาลชั้นต้นศาลหนึ่งของประเทศไทย จึงเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น และพิจารณาพิพากษาในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

และคำว่า “ยุติธรรม” พจนานุกรมฉบับดังกล่าวบัญญัติความหมายว่า ความเที่ยงธรรม ความชอบธรรม ความชอบด้วยเหตุผล เช่น ศาลย่อมทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม

ดังนั้นคณะผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลจังหวัดลำปาง ต้องพิจารณาพิพากษาด้วยความเที่ยงธรรม ชอบธรรมและชอบด้วยเหตุผล นอกจากนี้ต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ท่านพิจารณาพิพากษาในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ส่วนข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้างศาลจังหวัดลำปาง มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่คณะผู้พิพากษาเพื่อจะได้ดำเนินการกระบวนการพิจารณาด้วยความสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่ติดขัด ไม่นำความลับในการดำเนินการพิจารณาบางขั้นตอนไปเปิดเผย ฉะนั้นทั้งคณะผู้พิพากษา ทั้งข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้างทุกท่านของศาลจังหวัดลำปางจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริตเพื่อมุ่งหวังให้ศาลเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างแท้จริง

เนื่องในโอกาสศาลจังหวัดลำปางเปิดอาคารที่ทำการแห่งใหม่ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ตลอดจนพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดดลบันดาลให้ศาลจังหวัดลำปาง สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนให้บรรลุผลตามความมุ่งหวัง และให้คณะผู้พิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้างรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกท่านมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการและส่วนตัว ยึดมั่นในความซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตลอดไป

(นายยังยุทธ สุเรนทร์รังสีกุล)

ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๕

สาร

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

ศาลจังหวัดลำปางนั้นมีประวัติอันยาวนาน กล่าวคือ ถือกำเนิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๒ (ร.ศ. ๑๑๘) มีชื่อว่า “ศาลเมืองนครลำปาง” ขึ้นตรงกับข้าหลวงพิเศษและอธิบดีผู้พิพากษามณฑล

พายัพ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ศาลเมืองนครลำปางได้ยกฐานะขึ้นเป็นศาลมณฑลมหาสารคาม โดยมีศาลเมืองแพร่ และศาลเมืองน่าน ขึ้นตรงต่อศาลมณฑลมหาสารคาม จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๖๙ กระทรวงยุติธรรมได้ยุบเลิกศาลมณฑลมหาสารคาม และตั้งเป็นศาลจังหวัดลำปาง มาตราบทเท่าทุกวันนี้ จนกระทั่งปี ๒๕๔๕ ได้ย้ายที่ทำการไปอยู่ที่อาคารหลังใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา ศาลจังหวัดลำปางนับเป็นองค์กรหนึ่งภายใต้สำนักงานศาลยุติธรรมที่มีบทบาทหน้าที่อันสำคัญยิ่งในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากหลายๆ กิจกรรมที่ศาลจังหวัดลำปาง ได้จัดขึ้น อาทิเช่น โครงการ “ไกลเกลี่ยสามัคคี ๖๐ ปี ครองราชย์” ซึ่งใช้เวลาตลอดโครงการนานถึง ๓ เดือน และประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จากสถิติคดีที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๑๔๗ คดี ผลไกลเกลี่ยคดีสำเร็จคิดเป็นร้อยละ ๘๘ คิดเห็นมูลค่าทุนทรัพย์ที่ไกลเกลี่ยสำเร็จ ๑๒๒,๖๖๒,๕๔๖.๘๕ บาท นับเป็นหนึ่งความสำเร็จที่น่าชื่นชม และบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพิจารณาพิพากษาคดี ปัจจุบันนี้ ศาลจังหวัดลำปางได้ย้ายที่ทำการมายังอาคารหลังใหม่ ซึ่งมีความทันสมัย และเหมาะสมแก่การอำนวยความสะดวก สามารถรองรับปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลอย่างรวดเร็ว ทำให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเพื่อมุ่งในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น เป็นไปอย่างรวดเร็วและตรงตามเจตนารมณ์ขององค์กร

ในโอกาสอันเป็นมงคลในพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย โปรดคุ้มครองและดลบันดาลให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษา ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านจงประสบแต่ความสุขความเจริญ มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ และทุ่มเทอุทิศทั้งแรงกายแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนสืบไป

(นายพินิจ สุเสาร์จ)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สาร

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๕

ในสภาวะการณ์ที่ประเทศมุ่งแข่งขันความสามารถทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ ย่อมส่งผลให้สังคมในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้ง มีคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก และปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้นศาลจึงมีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะนอกจากจะต้องดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมให้เกิดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้วยังจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้บังเกิดผลตามเจตนารมณ์ของศาลยุติธรรม เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดีด้วยความเสมอภาค รวดเร็วและเป็นธรรม ให้สมดังคำว่า “ศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน” ได้อย่างแท้จริง

ในโอกาสอันเป็นมงคลในพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางนี้ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก โปรดคุ้มครองและดลบันดาลให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษา ข้าราชการและลูกจ้างศาลจังหวัดลำปาง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีสุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรง เปี่ยมล้นด้วยสติปัญหายึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ประชาชนสืบไป.

(นางสาวมยุรี จามิกรานนท์)

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษา

ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ช่วยทำงานในตำแหน่ง

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๕

ถ้อยแถลง

จากผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง

ศาลจังหวัดลำปางจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๔๒ โดยอาคารศาลในสมัยก่อนเป็นเรือนไม้ ต่อมาได้ย้ายที่ทำการเป็นบริเวณติดศาลหลักเมือง ภายหลังได้ย้ายมาเปิดทำการ ณ สถานที่ปัจจุบันตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ อาคารศาลในปัจจุบันยังมิได้มีการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารอย่างเป็นทางการ เนื่องจากพื้นที่โดยรอบอาคารภายในรั้วของศาลซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่ นั้นยังมิได้มีการปรับภูมิทัศน์ให้อยู่ในสภาพสวยงาม พร้อมทั้งจะดำเนินการประกอบพิธีสำคัญดังกล่าว จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๙ สำนักงานศาลยุติธรรมได้อนุมัติงบประมาณ จำนวนกว่า ๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการปรับภูมิทัศน์โดยรอบอาคารศาลให้สวยงาม ตลอดจนหาสื่ออาคารศาลใหม่ เพื่อการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารศาล ทั้งนี้ด้วยความดีงามและความตั้งใจในการทำงานของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลจังหวัดลำปาง ข้าราชการ ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และเจ้าพนักงานตำรวจประจำศาลทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้สั่งสมมา ส่งผลให้การเตรียมพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ในการวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารศาลจังหวัดลำปางลุล่วงไปได้ด้วยดี กระผมขอขอบพระคุณทุกๆ ท่าน ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายโปรดดลบันดาลให้ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง คิดหวังสิ่งใดสำเร็จและสมปรารถนาทุกประการ

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นและเป็นมงคลอันสูงยิ่งอย่างหาที่สุดไม่ได้ ที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเสด็จมาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารศาลจังหวัดลำปาง ข้าพระพุทธเจ้าผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปางพร้อมด้วยบุคลากรของศาลจังหวัดลำปางล้วนรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของใต้ฝ่าพระบาทยิ่งนัก

(นายสุภวิทย์ ตั้งตรงจิตต์)

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง

สารบัญ

■ ■ ■ ■

ผู้พิพากษา ข้าราชการ และลูกจ้างศาลจังหวัดลำปาง	๓๑
ประวัติศาลจังหวัดลำปาง	๓๘
ทำเนียบผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง	๔๒
การจัดตั้งศาลหัวเมืองในมณฑลพายัพ	๔๕
การขอรับค่าตอบแทนของผู้เสียหายและการขอรับค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญา	๕๔
รัฐกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย	๖๑
ข้อที่ดินพร้อมบ้านจากการขายทอดตลาดแล้วเข้าอยู่ไม่ได้ต้องทำอะไร	๖๔
ลำปาง เขลางค์นคร	๖๘
คำสั่งสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาล	๙๕
รายนามผู้เข้ารับพระราชทานเข็มที่ระลึก	๙๗

นางสาวมยุรี จามิกรานนท์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕
ช่วยทำงานในตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค ๕

นายศุภวิทย์ ตั้งตรงจิตต์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นางสาวยุภา พรหมดวง
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายวิชุล สุขสวัสดิ์
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายชำนาญ อินทะสร
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายวันชัย เวชพานิชย์กิจกุล
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นางพนิดา เชาวนปรีชา
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายสุทธิศักดิ์ สุขบุญพันธ์
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายชัยฤกษ์ หิมพานต์
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายจักรชัย ศรีบัวรมงคล
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายสมชนก ปิยะสุวรรณ
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายสมคิด ใจกระแสน
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายสุรสิทธิ์ อิงสภิตธนวันต์
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นายดิษพล รัตน์โสภณ
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานประจำศาลจังหวัดลำปาง

นายจิระศักดิ์ ชื่นญะประเสริฐ
ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลจังหวัดลำปาง

กลุ่มงานช่วย

แถวบน (จากซ้ายไปขวา)

นายรังสรรค์ แก้วคำเทพ นายจรูญ วรรณนันทกุล นายธนิต จันทะวัง นายอัครยศ รักชลีขิต
นางสาวโยษิตา สายปะละ นางสาวราตรี แก้วหนองยาง นางสาวจันทร์กมล ฟองสมุทร
นางวิจิตรา เครือสุข

แถวล่าง (จากซ้ายไปขวา)

นางสาวอ้อยใจ สายมงคล นางนงลักษณ์ เกื้อนบัวระบัด นางปรานอม ไชยจุล
นางธัญดา สุวรรณสา นางปาริชาติ ศรีหิรัญ นางประณัยกาญจน์ บุญนิ่ม
นางวันเพ็ญ ศิริรังคะรัตน

กลุ่มงานคดี

แถวบน (จากซ้ายไปขวา)

นางสุตา อมรัตน์โกมล นายพงษ์ฤทธิ์ วรรณารักษ์ นางรัชณี บัวมงคล

นางสาวสายสวาท จินะชัย

แถวล่าง (จากซ้ายไปขวา)

นางนิษรา อยู่บุญมี นางสาวพรณี ปินตา นางอำไพ ชุ่มคำมูล นางสาวปิยนารถ ชัดชุมแสง

นางจันทร์ธานี คำวงษา นางวรรณวิศา สังทอง

ฝ่ายบริหาร

แถวบน (จากซ้ายไปขวา)

นายขวลิต วัตรตระกูล นายปรีชา สิทธิปัญญา นางสาวนภนก พิมสาร

นายอนันต์ สายมงคล นายพันธ์ศักดิ์ แก้วคำฟู

แถวล่าง (จากซ้ายไปขวา)

นายสว่าง วิภาศ นางสาวอรรณ เทพานนท์ นางสุนิสา วงศ์อัมมานุรักษ์

นางนภาพร เครือป้อ นายวิรัตน์ แสงทวีชัย

ฝ่ายการเงิน

จากซ้ายไปขวา

นางสาวสรีรา เป็กทอง นางนงลักษณ์ เอี่ยมอุไร นางศรีออน คำเชื่อน

งานประชาสัมพันธ์

จากซ้ายไปขวา

นายกิตติพงศ์ เท-รา นายอาทิตย์ ไชยปัญญา

ผู้ประนีประนอมศาลจังหวัดลำปาง

แถวบน (จากซ้ายไปขวา)

นายศิริพงษ์ จงภู นายสมบุญ ธกุลสวัสดิ์ นายสุรพงศ์ อารักษ์ นายชัยวัฒน์ ศุภติลลักษ์

แถวล่าง (จากซ้ายไปขวา)

นายวิชัย พรหมศิลป์ นายไพโรจน์ พันแสง นายธนฤต เกลิมวงศ์ นายจตุรนต์ วรรณนวล

ว่าที่ ร.ต.ณรงค์ศักดิ์ คุณูปถัมป์ นายสุพลน เลิศรัตนวิช นางธัญภา สุวรรณลิขิต

นางละเอียด สุขจิตต์ นายเฉลิมชัย สุขจิตต์ นายชาญวิทย์ นูนทะธรรม นายสมฤทธิ์ จันชนัน

นายพัฒนศักดิ์ มงคลปัญญา

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำศาล

แถวบน (จากซ้ายไปขวา)

สิบตรีประยูร บุญสูง พลฯ ศรีทน กุลแผ่น

แถวล่าง (จากซ้ายไปขวา)

ทหารพราน สังวาล ชัยหงส์ พลฯ มานพ เมืองใจมา พลฯ อรุณ เหมือนเมือง

ประวัติศาสตร์จังหวัดลำปาง

ปี พ.ศ. ๒๔๓๔ (ร.ศ. ๑๑๐) ได้จัดตั้งกระทรวงยุติธรรมขึ้นเพื่อจัดการระบบศาลใหม่ เฉพาะในส่วนกลาง และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๓๔ ได้มีการจัดตั้งข้าหลวงพิเศษจัดการแก้ไขธรรมเนียมศาลยุติธรรมทั้งปวง เพื่อจะได้รวบรวมศาลต่าง ๆ ให้สังกัดกระทรวงยุติธรรมเพียงแห่งเดียว โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งข้าหลวงพิเศษ พ.ศ. ๒๔๓๔ (ร.ศ. ๑๑๔) ศาลจังหวัดลำปางจึงมีกำเนิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๒ (ร.ศ. ๑๑๘) มีชื่อว่า "ศาลเมืองนครลำปาง" ขึ้นตรงกับข้าหลวงพิเศษและอธิบดีผู้พิพากษามณฑลพายัพ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ศาลเมืองนครลำปาง ได้ยกฐานะขึ้นเป็น ศาลมณฑลมหาสารคาม (ไม่สามารถค้นพบหลักฐานได้ว่ายกฐานะและยุบเลิก โดยใช้พระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หรือประกาศกระทรวงฉบับใด เพราะไม่มีเอกสารที่จะใช้ค้นหาได้) โดยมีศาลเมืองแพร่ และศาลเมืองน่าน ขึ้นตรงต่อศาลมณฑลมหาสารคาม จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๖๔ กระทรวงยุติธรรมได้ยุบเลิกศาลมณฑลมหาสารคาม และตั้งเป็นศาลจังหวัดลำปางมาตราบเท่าทุกวันนี้

ศาลจังหวัดลำปางหลังแรก ได้ดำริสร้างขึ้นในสมัยหลวง
อนุกรมกิจพิทักษ์ (สิทธิ สุวรรณสุทธิ) ต่อมาได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น
พระยาภักติธำรงเดช เป็นผู้พิพากษาเมืองนครลำปาง และหลวงธำรง
ราษฎร์ประเพณี (เชิญ ปริชญานนท์) ต่อมาได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น
พระยามโหสถพิพัฒน์ เป็นข้าหลวงพิเศษและอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑล
พายัพ เริ่มด้วยหลวงอนุกรมกิจพิทักษ์ ได้รายงานไปยังพระราชเสนาปัด
ทูลฉลองกระทรวงยุติธรรมเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๔๕๕ (ร.ศ. ๑๓๑)
แจ้งว่าศาลเมืองนครลำปางชำรุดทรุดโทรมมากจนจะอาศัยอยู่ไม่ได้
ต่อไปแล้ว ขอสร้างใหม่ กระทรวงยุติธรรมได้ให้อธิบดีผู้พิพากษา
ศาลมณฑลพายัพตรวจดูสถานที่จัดสร้าง แล้วตกลงเอาที่ดินหลัง
“เค้ายาหมหลวง” (ศาลากลางจังหวัดเดิม) ซึ่งเจ้าผู้ครองนครลำปาง
มหาอำมาตย์โทเจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิตย์ ยกให้เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์
๒๔๕๗ และต่อมาได้มีประกาศให้ยื่นซองประมูลราคาเมื่อวันที่
๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๕๗ หลวงประสานไมตรีราษฎร์มหาอำมาตย์โท
เจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิตย์เป็นผู้ประมูลได้ในราคา ๑๙,๒๐๐ บาท
(ไม่รวมบัลลังก์ เครื่องใช้ โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ใส่สำนวนและค่าขุดน้ำบ่อ)
แต่เนื่องจากงบประมาณในปีดังกล่าวหมด จึงได้มีการเริ่มก่อสร้างในปี
พ.ศ. ๒๔๕๗ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ และกระทำพิธีเปิดโดย
นายพลเอกสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลก
ประชานารถ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๕๘

ศาลจังหวัดลำปางได้ใช้อาคารดังกล่าวตลอดมา จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณ ให้สร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดลำปางและศาลแขวงลำปาง เป็นตึก ๒ ชั้น หลังคาทรงไทย มีห้องพิจารณาคดีศาลจังหวัด ๕ บัลลังก์และศาลแขวง ๒ บัลลังก์ โดยบริษัทวิชัย จำกัด เป็นผู้ประมูลได้ในราคา ๑,๘๗๘,๘๗๗ บาท (หนึ่งล้านแปดแสนเจ็ดหมื่นแปดพันแปดร้อยเจ็ดสิบเจ็ดบาทถ้วน) เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๙ มีนายบันโน สุขทรศนี้อยิบดีผู้พิพากษาภาค ๕ นายจันทร์ วรรวยทรง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง นายภิญโญ ภูประเสริฐ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงลำปาง นายทองจุล สิงหกุล นายช่างเอกผู้แทนกรมโยธาเทศบาล นายสุพจน์ นาคะพินทุ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง (ตำแหน่งในขณะนั้น) เป็นกรรมการตรวจการก่อสร้าง และมีนายชิต สร้อยทอง นายช่างโท กรมโยธาเทศบาล เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง โดย นายกำธร พันธูลภ ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ตำแหน่งในขณะนั้น) เป็นประธานวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๐๙ พระยาอรรณการีย์นิพนธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานพิธีเปิด เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ภายหลังกระทรวงยุติธรรมได้แบ่งส่วนราชการใหม่ มีหน่วยงานสำนักงาน
บังคับคดีและสำนักงานคุมประพฤติและให้ใช้อาคารของศาลจังหวัดลำปางเป็นที่ทำการ
ของสำนักงานบังคับคดีและสำนักงานคุมประพฤติ ทำให้อาคารศาลจังหวัดลำปางมี
สภาพแออัด คับแคบ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ตั้งงบประมาณสร้างอาคารศาลจังหวัด
ลำปางหลังใหม่ ขึ้นที่บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดลำปาง ถนนสายลำปาง - เด่นชัย
(ซึ่งปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนเป็นชื่อ ถนนวิชิตราชูรตังเนิน) ตำบลพระบาท อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง โดยอยู่ห่างจากตัวเมืองลำปางประมาณ ๘ กิโลเมตร เป็นศาล
ขนาด ๒๒ บัลลังก์ ในวงเงิน ๙๖ ล้านบาท โดยบริษัทคชสารเฟอร์นิเจอร์ก่อสร้าง
เป็นผู้รับจ้าง มีกำหนดเวลา ๖๐๐ วัน โดยเริ่มจากวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๐
ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๒ แต่เนื่องจากเกิดสภาวะเศรษฐกิจถดถอย
ทางบริษัทคชสารเฟอร์นิเจอร์ก่อสร้าง ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ จึงได้เพิ่ม
คู่สัญญาเข้ามาดำเนินการต่อคือ บริษัท เดอะซีบอร์ด กรุป จำกัด ซึ่งก่อสร้างมาจนถึง
งวดสุดท้าย ใกล้จะแล้วเสร็จ ก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ต่อมากระทรวง
ยุติธรรมจึงได้จ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด อีรพีพันธ์ ดำเนินการก่อสร้างในส่วนงานที่เหลือ
จนแล้วเสร็จ และส่งมอบงานเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ส่วนอาคารหลังเดิม
ได้ใช้เป็นทำการของศาลแขวงลำปางและศาลจังหวัดลำปางแผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัว

โดยศาลจังหวัดลำปางได้ย้ายมาใช้ที่ทำการหลังใหม่แห่งนี้ เมื่อวันที่
๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา ๕๖

รายชื่อผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน

๑. พระศิลปะสิทธิวิจิตร (มาร์ค อุณหนันท์)	พ.ศ. ๒๔๖๙ - ๒๔๗๑
๒. พระวรวิจิตรวิจิตร (เฟี้ย สาณะเสน)	พ.ศ. ๒๔๗๒ - ๒๔๗๖
๓. พระมนูนาทิมลภฤตย์ (อุ้น สีตะบุตร)	พ.ศ. ๒๔๗๗ - ๒๔๘๒
๔. หลวงสารสิทธิประสาท (พร อยู่หุ่น)	พ.ศ. ๒๔๘๓ - ๒๔๙๐
๕. หลวงรัตนศาสตร์สมบูรณ์ (พลรัตน์ ณ หนองคาย)	พ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๔๙๗
๖. นายบรรจบ เสาวรรณ	พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๔๙๙
๗. ม.ร.ว.ทองเพ็ญ ทองแถม	พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๒
๘. นายประพจน์ ธีระวัฒน์	พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕
๙. นายจันทร์ ระรวยทรง	พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๐๙
๑๐. นายสุจริต ถาวรสุข	พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑
๑๑. นายปัญญา รัตนโชติ	พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๑๓
๑๒. นายอำพร ณ ตะกั่วทุ่ง	พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔
๑๓. นายประเทือง วรณพงษ์	พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕
๑๔. นายถวิล ทองสว่างรัตน์	พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๘
๑๕. นายศักดิ์ อุตตโม	พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑
๑๖. นายชลอ ทองแย้ม	พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔
๑๗. นายดุสิต เพชรปลูก	พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘
๑๘. ม.ล.ไกรฤกษ์ เกษมสันต์	พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๓๐
๑๙. นายสมชัย เกษมพหล	พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๒
๒๐. นายนิพนธ์ บุญมา	พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๓๓
๒๑. นายประเสริฐ วิริยสิทธิวัฒน์	พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๕
๒๒. นายชาติชาย อัครวิบูลย์	พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๖
๒๓. นายสุบุญ วุฒิวงศ์	พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๘
๒๔. นายจาตุรงค์ นาสมใจ	พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๓๙
๒๕. นายสันต์ เกียรติทอง	พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๐
๒๖. นายยงยศ เอี่ยมทอง	พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๒
๒๗. นายสุพิศ ประณีตพลกรัง	พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๓
๒๘. นายบุญชัย กริชชาญชัย	พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๖
๒๙. นายเกียรติ เชียงปวน	พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗
๓๐. นายวิเศษ นิมกุล	พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๔๘
๓๑. นายสาโรจน์ เกษมถาวรศิลป์	พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐
๓๒. นายศุภวิทย์ ตั้งตรงจิตต์	พ.ศ. ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน

บทความ

ศาลจังหวัดลำปาง

การจัดตั้งศาลหัวเมืองในมณฑลพายัพ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนากระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๔ แต่ได้รวบรวมกิจการศาลทั้งหมดในกรุงเทพฯ มาขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรมเพียงแห่งเดียวก่อน ครั้นเป็นระเบียบเรียบร้อยแล้วจึงโปรดเกล้าฯ ให้เริ่มปรับปรุงกิจการศาลหัวเมืองตามพระธรรมนูญศาลหัวเมืองในปี พ.ศ. ๒๔๓๘ และแต่งตั้งข้าหลวงพิเศษ จัดการศาลหัวเมืองออกไปควบคุมดูแลในปีต่อมา ก่อนการปรับปรุงกิจการศาลหัวเมือง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงจัดระเบียบการปกครองหัวเมืองใหม่ โดยรวบรวมหัวเมืองขึ้นนอกจัดเป็นมณฑล จังหวัดเชียงใหม่ขณะนั้นมีชื่อเรียกว่านครเชียงใหม่รวมอยู่ในหัวเมืองล้านนาไทย ประกอบด้วยเมืองนครลำปาง เมืองนครลำพูน เมืองนครน่าน เมืองแพร่ และเมืองเถิน จนตั้งเป็นมณฑล เรียกว่า มณฑลลาวเฉียง ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๓๖ ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงชื่อเรียกว่า มณฑลตะวันตกเฉียงเหนือและมณฑลพายัพตามลำดับ และตั้งกองบัญชาการมณฑลอยู่ที่นครเชียงใหม่

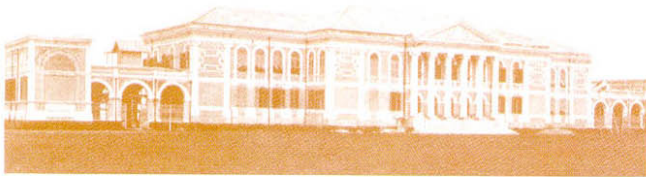
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เริ่มปรับปรุงกิจการ
ศาลหัวเมือง ตามพระธรรมนูญศาลหัวเมือง
ร.ศ. ๑๑๔

การจัดราชการศาลมณฑลพายัพเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๔๑ โดยพระยาทรงสุรเดช ข้าหลวงใหญ่รักษาราชการมณฑลรวบรวมศาล ๖ ศาล ในหน่วยงานของยุติธรรม มหาดไทย วัง คลัง นา และทหารมารวมอยู่ในศาล ยุติธรรมแห่งเดียว แล้วแต่งตั้งเจ้าบุรีรัตน์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษา กับตั้ง ศาลอุทธรณ์รับความอุทธรณ์จากศาลต่างๆ ในมณฑลพายัพ ต่อมาทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหลวงจรรยาอุทกฤตย์ (จำนงค์ อมาตยกุล) เป็นอธิบดีผู้พิพากษา และเป็นข้าหลวงพิเศษจัดการศาลในมณฑลบูรพา เมื่อแรกจัดการศาลในนคร เชียงใหม่นั้น ต้องประสบปัญหาขัดข้องจากผู้ปกครองในระบบเก่า ซึ่งต่างไม่พอใจ สภาพที่ตนเองถูกวิตรอนอำนาจในการพิจารณาตัดสินคดี หลวงจรรยาอุทกฤตย์ ได้แก้ปัญหาโดยใช้วิธีตั้งชาวเมือง เป็นต้นว่า เจ้าบุรีรัตน์ พระยาจำบ้าน พระยาสำภาวะ และพระยาหมื่นนทะเลสน ขึ้นเป็นผู้พิพากษาช่วยพิจารณาสะสางคดีความเก่าที่ค้างอยู่ ทั้งที่ผู้พิพากษาเหล่านั้นไม่มีความรู้ในต้วบทกฎหมาย เพื่อเป็นการลดความขัดแย้ง และทำให้เกิดความคล่องตัวในการติดต่อราชการ จนกระทั่งมีการแต่งตั้งผู้พิพากษา จากกรุงเทพฯ ขึ้นไป และเปิดทำการพิจารณาพิพากษาคดี เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๒ ต่อมาในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ปีเดียวกัน เจ้าอุปราชเมืองเชียงใหม่ได้มี หนังสือถึงหลวงจรรยาอุทกฤตย์และพระยานริศรราชกิจ ข้าหลวงรักษาราชการมณฑล ขอแยกศาลกลับไปสังกัดตามแบบเดิม หลวงจรรยาอุทกฤตย์ทูลรายงานเรื่องนี้มายัง พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ซึ่งไม่โปรด ให้ข้าราชการมีเรื่องขัดแย้งกับชาวเมือง กระทรวงมหาดไทยจึงได้ส่งพระยาศรีสหเทพ ปลัดทูลฉลอง กระทรวงมหาดไทย ขึ้นไปดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยจากนั้น หลวงจรรยา อุทกฤตย์ได้มีโทรเลขทูลเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมว่าขอประทานอนุญาตกลับกรุงเทพฯ พร้อมกับพระยาศรีสหเทพเพื่อคัดเลือกหาตัวบุคคลไปเป็นผู้พิพากษาศาลในมณฑล

กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เสนาบดี
กระทรวงยุติธรรม ผู้ทรงจัดการศาลยุติธรรม
หัวเมืองได้เป็นผลสำเร็จด้วยดี โดยใช้เวลาเพียง
๓ ปี ก็จัดการศาลหัวเมืองได้เกือบทั่วราชอาณาจักร
ด้วยพระวิริยะ อุตสาหะในงานของพระองค์

พายุพซึ่งจะตั้งขึ้น จำนวน ๖ ศาล ต่อมากระทรวงมหาดไทยจึงได้ออกกฎหมาย
เป็นข้อบังคับสำหรับปกครองมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๔๓ กำหนดให้มีข้าหลวงใหญ่ทำหน้าที่ตรวจและจัดราชการในมณฑล
ต่างพระเนตรพระกรรณ และเป็นข้าหลวงพิเศษจัดการศาลยุติธรรมร่วมกับข้าหลวง
ยุติธรรมซึ่งดำรงตำแหน่งข้าหลวงพิเศษจัดการศาลยุติธรรม โดยข้าหลวงยุติธรรม
มีหน้าที่จัดการวางระเบียบข้อบังคับสำหรับศาลต่าง ๆ ในมณฑลพิจารณาพิพากษา
คดีความที่เกินกว่าอำนาจศาลเมืองจะพิจารณาได้ในช่วงที่ยังไม่ได้จัดตั้งศาลมณฑล
พิจารณาพิพากษาความอุทธรณ์และมีอำนาจตั้งผู้พิพากษาทำการในระหว่างที่ยังไม่
ได้รับตราจากเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมในระยะเวลาไม่เกิน ๖ เดือน และต่อมาได้
เพิ่มอำนาจให้ข้าหลวงใหญ่ และข้าหลวงยุติธรรมในมณฑลพายัพมีอำนาจในการ
ออกกฎหมายได้โดยไม่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดและขัดต่อสัญญาไมตรีระหว่างประเทศ
โดยได้รับพระบรมราชานุญาตก่อนหรือหลังจากออกกฎหมายแล้ว ๖ เดือน
ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ ทั้งนี้ เนื่องจาก
มณฑลพายัพตั้งอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ และราชการบางอย่างจำเป็นต้องมีกฎ
ข้อบังคับใช้เป็นระเบียบให้ทันเวลา กระทรวงยุติธรรมจึงออกกฎหมายที่ ๙/๑๑๙
ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ กำหนดอำนาจหน้าที่ของข้าหลวงใหญ่ ข้าหลวง
ยุติธรรม และอธิบดีผู้พิพากษา เกี่ยวกับกิจการศาลในมณฑลพายัพไว้ว่า “....ให้ข้าหลวง
ใหญ่และอธิบดีผู้พิพากษา มีอำนาจออกกฎหมายและที่ตั้งศาล จำนวนศาล อำนาจ
ศาลในมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ....” และ “....ถ้าข้าหลวงใหญ่กับข้าหลวงยุติธรรม
เห็นพร้อมกันว่าในมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ ควรจะตั้งศาลที่ใด จะควรมีกี่ศาล
และควรมีอำนาจเพียงใด แล้วให้ตั้งศาล กะจำนวนศาล แลวางอำนาจศาล ได้ตาม
สมควรแก่พระราชกำหนดกฎหมาย” กิจการศาลในมณฑลพายัพคงจะดำเนินเรื่อง
มาตามอำนาจหน้าที่ของข้าหลวงพิเศษจัดการศาลยุติธรรมดังกล่าว

ศาลสถิตย์ยุติธรรม สร้างขึ้นเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๒๕ โดยรวมศาลที่อยู่ตามกระทรวง
ต่าง ๆ มาอยู่ร่วมกันในศาลสถิตย์ยุติธรรม

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้แยก
มณฑลพายัพออกเป็น ๒ มณฑล ตามประกาศเลิกมณฑลเพชรบูรณ์เข้าเป็นเมือง
ในมณฑลพิษณุโลกและแยกมณฑลพายัพ เป็นมณฑลมหาสารคามและมณฑลพายัพ
รวมเรียกว่า มณฑลภาคพายัพ มีตำแหน่งอุปราชเป็นผู้ตรวจกำกับราชการ ลงวันที่
๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘ โดยแบ่งเนื้อที่ในมณฑลพายัพเดิม คือ เมืองนครน่าน
เมืองนครลำปาง และเมืองแพร่ ตั้งขึ้นเป็นมณฑล มหาสารคาม โดยตั้งศาลารัฐบาล
ที่เมืองแพร่ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์ตรีพระยาเพชรรัตนสงคราม
เป็นสมุหเทศาภิบาลและให้มหาอำมาตย์โทเจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐ์ศักดิ์ เป็นตำแหน่ง
อุปราช ผู้ตรวจกำกับราชการ ต่อมาจึงมีประกาศแก่พระบรมมณูข้าหลวงพิเศษ
และตั้งศาลมณฑลพายัพและศาลมณฑลมหาสารคาม ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๘
ให้ "ตั้งศาลมณฑลพายัพขึ้นที่เมืองเชียงใหม่ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาบังคับ
อรรถคดีแพ่งกรณีอาญาครอบคลุมไปทั่วอาณาเขตเมืองเชียงใหม่ เมืองนครลำพูน เมือง
เชียงราย แลเมืองแม่ฮ่องสอน มีอธิบดีแลคณะผู้พิพากษาธิบดีชอบบังคับราชการ
ศาลมณฑลพายัพ....." และให้ยกเลิกตำแหน่งข้าหลวงพิเศษประจำมณฑล ตั้งตำแหน่ง
"ข้าหลวงพิเศษศาลยุติธรรม" ขึ้นแทน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีและ
ตรวจตราระเบียบราชการศาลใต้ทั่วราชอาณาจักร

ศาลมณฑลพายัพที่ตั้งอยู่จังหวัดเชียงใหม่
เปิดทำการตลอดมา จึงถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วย
ระเบียบการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖
ลงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ กำหนดระเบียบ
ราชการบริหารส่วนภูมิภาคแบ่งเป็นจังหวัดและอำเภอ
ยกเลิกการปกครองแบบมณฑล ดังนั้นพระธรรมนูญ
ศาลยุติธรรมแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ ลงวันที่ ๑๔
มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงระบุให้ “เลิกศาลมณฑลและ
ให้ศาลมณฑลแต่เดิมมีฐานะเป็นศาลจังหวัดกับให้ยุบ
ตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑล” และ “ให้มี
ข้าหลวงยุติธรรม มีอำนาจเหมือนอธิบดีผู้พิพากษา....”
ศาลมณฑลพายัพจึงเปลี่ยนฐานะเป็นศาลจังหวัด
เชียงใหม่มาจนปัจจุบัน

ศาลจังหวัดแม่สะเรียง

เดิมศาลจังหวัดแม่สะเรียง คือ ศาลแขวง
แม่สะเรียง (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) จัดตั้งขึ้นตามพระราช
บัญญัติจัดตั้งศาลแขวงหัวเมือง ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยม
ีความประสงค์ว่าเป็นอำเภอที่อยู่ห่างไกลกับที่ตั้งของจังหวัด
การคมนาคมไม่สะดวก หากมีคดีเล็กๆ น้อยๆ เกิดขึ้น
ก็ให้ข้าราชการให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว อำเภอแม่สะเรียง
ห่างไกลจากที่ตั้งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมากต้องเดินทาง
ด้วยเท้าถึง ๘ วัน การคมนาคมไม่สะดวก ก่อนตั้งศาลแขวงแม่สะเรียง ศาลจังหวัด
แม่ฮ่องสอนได้ส่งรองจำศาลมาประจำอยู่ที่อำเภอแม่สะเรียง ทำหน้าที่เป็นพนักงาน
รับฟ้อง ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน มาพิจารณาพิพากษาคดีปีละ ๒ ครั้ง
ทำให้เกิดความล่าช้า จึงจัดตั้งศาลแขวงแม่สะเรียงขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยอาศัยที่ว่าอำเภอแม่สะเรียง (เมืองยวม) ไปพลางก่อน
มีหลวงสารสิทธิ์ประกาศเป็น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงแม่สะเรียงเป็นการชั่วคราว
ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ได้มีการตราพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงแม่สะเรียง
ศาลแขวงแม่สวด ศาลแขวงตะกั่วป่า และศาลแขวงหลังสวนเป็นศาลจังหวัด ศาลแขวง

แม่สะเรียงจึงมีฐานะเป็นศาลจังหวัดแม่สะเรียง ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ กระทรวงยุติธรรมได้อนุมัติเงินสำหรับ สร้างศาลจังหวัดแม่สะเรียง ในวงเงิน ๕,๐๐๐ บาท ลักษณะเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว ได้ทุนตีฝ้าตั้งโดยรอบ มีขนาดกว้าง ๑๕ เมตร ยาว ๑๘ เมตร มีมุขยื่นออก ทางด้านหน้าและด้านหลัง ส่วนสูงจากพื้นดินถึงพื้นศาล ๑ เมตร จากพื้นถึงเพดาน ๔ เมตร และยังสร้าง เรือนขังและที่พักพยานไว้ในบริเวณศาลด้วย

ศาลจังหวัดเชียงราย

ศาลจังหวัดเชียงรายเดิมชื่อ ศาลเมือง เชียงราย เปิดทำการเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นอาคารไม้ชั้นเดียวยกพื้นสูง มีระเบียง ๒ ด้าน หลังคามุงกระเบื้อง มีห้องพิจารณาคดีมาตรฐาน ๑ ห้อง ห้องพิจารณาคดีเล็ก ๒ ห้อง ห้องผู้พิพากษา ๑ ห้อง ห้องจำศาล ๑ ห้อง ห้องธุรการ ๑ ห้อง

ศาลจังหวัดน่าน

อาคารศาลจังหวัดน่านเป็นตึกสองชั้นก่ออิฐ ถือปูน หลังคามุงกระเบื้องชั้นบนเป็นห้องพิจารณา ๒ ห้อง ห้องผู้พิพากษา ๑ ห้อง ชั้นล่างเป็นห้องเสมียน พนักงาน ๒ ห้อง ห้องเก็บสำนวนและห้องเก็บพัสดุ ๒ ห้อง เจ้าราชดภัย ณ น่าน บุตรของพระเจ้า สุริยพงษ์ผริตเดช เจ้าผู้ครองนครน่านเป็นเจ้าของ ศาลจังหวัดน่านเปิดทำการเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ศาลจังหวัดแพร่

ศาลจังหวัดแพร่เดิมเรียกว่า ศาลนครแพร่ ตั้งอยู่ในเมืองเก่า ตรงข้ามวัดศรีชุม ปัจจุบันคือสนามกลางเมืองหน้าศาลากลางจังหวัดแพร่ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระยาราชกฤษฐานนท์ พหลภักดีมาเป็นข้าหลวงกำกับการเมืองแพร่คนแรก พระยาเจริญราชไมตรี เป็นข้าหลวงพิเศษประจำมณฑลพายัพ นายเพื่อง (พระสรรพกิจฯ) มาประจำศาลนครแพร่ ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ พวกเงี้ยวก่อการจลาจลขึ้นที่เมืองแพร่ นายพลโทเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีแม่ทัพได้ใช้บ้านของบริษัทกิมเซ่งหลี ในที่ดินที่ตั้งศาลจังหวัดแพร่ปัจจุบันเป็นที่ทำการศาลชั่วคราว พวกก่อการจลาจล สภาพของศาลเป็นเรือนฝากระดานแบบโบราณ หลังคามุงด้วยเกล็ดไม้สัก

ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งขึ้นเมื่อ ร.ศ. ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เดิมเรียกว่า ศาลเมืองแม่ฮ่องสอน ก่อตั้งโดยหลวงธำรงราษฎร์ประเพณี ข้าหลวงพิเศษและอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลพายัพ ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีลักษณะเป็นเรือนไม้สักเกือบทั้งหลัง ชั้นเดียว หลังคามุงด้วยใบตองตึง สร้างเสร็จเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ขุนสาลีรัฐวิภาค เป็นผู้พิพากษา

ศาลจังหวัดลำพูน

ศาลนครลำพูนเป็นศาลหนึ่งซึ่งสังกัดศาลหัวเมืองฝ่ายเหนือ และศาลในหัวเมืองฝ่ายเหนือขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย การแต่งตั้งผู้ชำระคดีความเป็นอำนาจของเจ้าผู้ครองนคร ในปี พ.ศ. ๒๔๓๘ มีการตรา “พระธรรมนูญศาลหัวเมือง รัตนโกสินทร ศก ๑๑๔” ขึ้น ศาลนครลำพูนจึงเปลี่ยนชื่อเป็น ศาลเมืองลำพูน ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๙ ได้มีประกาศกระทรวงยุติธรรมเปลี่ยนชื่อศาลเมือง เป็นศาลจังหวัด ศาลเมืองลำพูนจึงเปลี่ยนชื่อเป็น ศาลจังหวัดลำพูน

ศาลจังหวัดลำปาง

ศาลจังหวัดลำปาง ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๒ มีชื่อว่า ศาลเมืองนครลำปาง ขึ้นตรงกับข้าหลวงพิเศษและอธิบดีผู้พิพากษามณฑลพายัพ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ศาลเมืองนครลำปางยกฐานะขึ้นเป็น ศาลมณฑลมหาสารคาม ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๙ กระทรวงยุติธรรมได้ยุบเลิกศาลมณฑลมหาสารคาม และตั้งเป็นศาลจังหวัดลำปาง

ศาลแขวงเชียงใหม่

อาคารศาลแขวงเชียงใหม่ สร้างตั้งแต่
ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นอาคารสองชั้น เดิมใช้เป็น
ที่ทำการศาลมณฑลพายัพ ต่อมาในสมัยพระบาท
สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗
โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบ
การบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖
กำหนดระเบียบการบริหารส่วนภูมิภาคแบ่งเป็น
จังหวัด อำเภอ ยกเลิกการปกครองแบบมณฑล
พระธรรมนูญศาลยุติธรรมแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖
จึงระบุให้ “**เลิกศาลมณฑลและให้ศาลมณฑลแต่เดิม
มีฐานะเป็นศาลจังหวัด**” อาคารศาลแขวงเชียงใหม่
ก่อนหน้านี้ใช้เป็นที่ทำการศาลจังหวัดเชียงใหม่
มาก่อน ๘

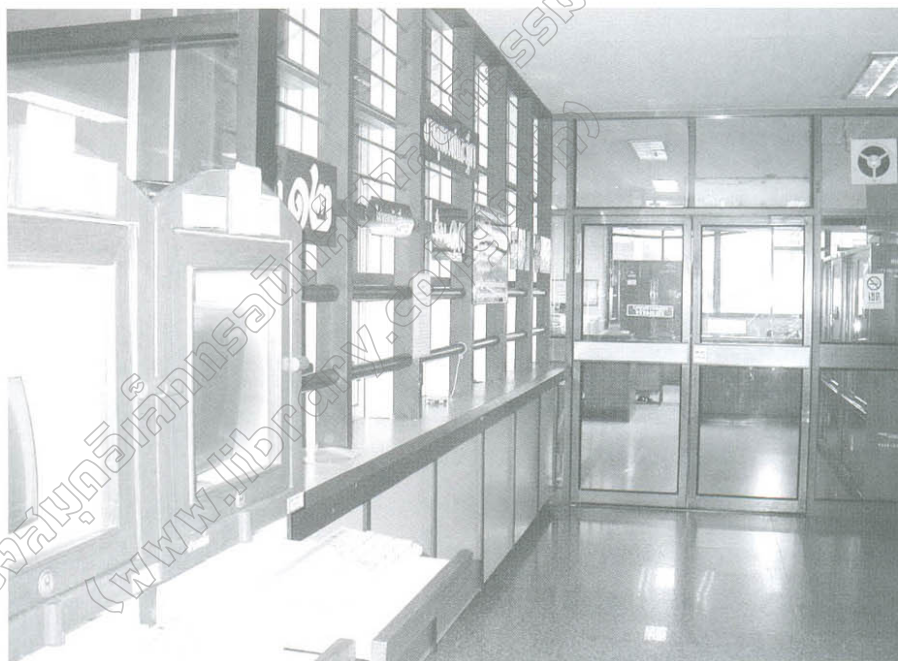

การขอรับค่าตอบแทนของผู้เสียหาย และการขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญา

นายสุทธิศักดิ์ สุขบุญพันธ์

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

นับตั้งแต่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ใหม่ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย จากเดิมที่รัฐมุ่งให้ความสำคัญต่อการดำเนินการกับตัวผู้กระทำความผิดเพื่อนำมาลงโทษหรือแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี จนลืมนึกถึงการเยียวยาความเสียหายของผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำผิดในทางอาญา ซึ่งในสภาพความเป็นจริงบางกรณีภายหลังที่ถูกกระทำแล้ว เหยื่อหรือผู้เสียหายดังกล่าวไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขจนกลายเป็นภาระสังคม

โดยผลของพระราชบัญญัติดังกล่าว รัฐได้ให้ความสำคัญเรื่องการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม และยังให้การคุ้มครองโดยสร้างหลักประกันให้แก่จำเลยในคดีอาญาที่ถูกคุมขัง หรือจำกัดอิสรภาพในระหว่างการพิจารณาคดี ซึ่งหากต่อมาศาลอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องจำเลย โดยข้อเท็จจริงปรากฏหลักฐานชัดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด เพื่อเป็นการชดเชย ช่วยเหลือ และเยียวยา ให้แก่ผู้เสียหายหรือจำเลยเหล่านั้น รัฐได้กำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญาดังกล่าว โดยเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำขอรับค่าตอบแทน และให้จำเลยมีสิทธิยื่นขอรับค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในคดีอาญาได้ ทั้งนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้

กรณีเป็นผู้เสียหาย ผู้เสียหายที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขครบถ้วนดังนี้

1. ต้องเป็นบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนเองมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น
2. ต้องเป็นความผิดอาญาตามรายการที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัติ คือ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ - ๒๗๗ ความผิดต่อชีวิต มาตรา ๒๘๘-๒๙๔ ความผิดต่อร่างกาย ๒๙๕ - ๓๐๐ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ตามมาตรา ๓๐๑ - ๓๐๕ และความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา ตามมาตรา ๓๐๖ - ๓๐๘ เท่านั้น ความผิดอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมา ผู้เสียหายไม่อาจขอรับค่าตอบแทนได้

เมื่อมีการกระทำความผิดอาญา แม้จะยังไม่ทราบตัวคนร้ายที่กระทำความผิดอาญา หรือยังไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดอาญาได้ ผู้เสียหายก็มีสิทธิขอรับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้

ค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายพึงได้รับ ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ได้ถึงแก่ความตาย

- ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจ เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

- ค่าขาดประโยชน์ที่นำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบกิจการงานได้ตามปกติ ในอัตราวันละไม่เกิน ๒๐๐ บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบกิจการงานได้ตามปกติ

- ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นนอกจากที่ได้ระบุไว้ตามที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ค่าตอบแทนที่พึงได้รับในกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย

- ค่าตอบแทนกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย จำนวนตั้งแต่ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

- ค่าจัดการศพ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

- ค่าเสียหายอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

กรณีเป็นจำเลย หมายถึงบุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดอาญาแล้ว จำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขครบถ้วนดังนี้

1. เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง
2. จำเลยต้องถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี
3. ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด และมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นโดยข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

ในกรณีที่เอกชนหรือราษฎรด้วยกันเป็นโจทก์ฟ้อง จำเลยที่ถูกฟ้องไม่สามารถขอรับเงินค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญาได้ นอกจากนั้นหากปรากฏข้อเท็จจริงในคำพิพากษาว่า เหตุที่ศาลยกฟ้องเพราะมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ แล้วยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้เป็นคุณแก่จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง จำเลยก็ไม่มีสิทธิขอรับเงินค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญาได้

ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเลยพึงได้รับกรณีจำเลยไม่ถึงแก่ความตาย

- ค่าทดแทนการถูกคุมขัง ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญาวินัย ๒๐๐ บาท
- ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท โดยการเจ็บป่วยของจำเลยต้องเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดีด้วย
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจ เท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี วันละไม่เกิน ๒๐๐ บาท นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ
- ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี อันได้แก่ ค่าทนายความ เท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินที่กำหนดไว้ในตารางท้ายกฎกระทรวง ค่าใช้จ่ายอื่นในการดำเนินคดีเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่พึงได้รับกรณีจำเลยถึงแก่ความตายอันเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

- ค่าทดแทนการตาย จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
- ค่าจัดการศพ ๒๐,๐๐๐ บาท
- ค่าชดเชยการเลี้ยงดู จำนวนไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท
- ค่าเสียหายอื่น ตามที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควร ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

อนึ่ง การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการดัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหายหรือจำเลยพึงได้ตามกฎหมายอื่น

หน่วยงานที่มีอำนาจพิจารณาอนุมัติ

การพิจารณาจ่ายเงินค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญา เป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณา ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ซึ่งมีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ และคณะกรรมการประกอบด้วย

ผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงการคลัง กรมการปกครอง กรมคุมประพฤติ กรมพระธรรมนูญ กรมราชทัณฑ์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สภานายความ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกห้าคน ซึ่งต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

การที่ผู้เสียหายหรือจำเลยจะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายหรือไม่ เพียงใดนั้น คณะกรรมการดังกล่าวจะพิจารณาโดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด สภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ ความเดือดร้อนที่จำเลยได้รับ รวมทั้งโอกาสที่ผู้เสียหายหรือจำเลยจะได้รับการบรรเทาความเสียหาย หรือได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นประกอบด้วย

ผู้มีสิทธิยื่นคำขอ

- ผู้เสียหายหรือจำเลย
- กรณีที่ผู้เสียหายหรือจำเลยถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับดังกล่าวตกแก่ทายาท ซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายหรือจำเลยแล้วแต่กรณี ดังนั้นทายาทย่อมมีสิทธิยื่นคำขอได้
- กรณีที่คดีมีจำเลยหลายคน จำเลยคนใดถึงแก่ความตายก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่ ถ้าเป็นเหตุอยู่ในลักษณะคดี จำเลยที่ถึงแก่ความตายนั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย กรณีนี้ทายาทของจำเลยที่ตายย่อมมีสิทธิขอรับได้
- ในกรณีที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล บุพการี ผู้สืบสันดานสามีหรือภริยา ยื่นคำขอแทน
- ในกรณีที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหายไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ เนื่องจากมีเหตุจำเป็นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด เช่น เจ็บป่วย เป็นคนสูงอายุ หรือทุพพลภาพ ไม่สะดวกในการเดินทาง เป็นต้น ก็สามารถแต่งตั้งเป็นหนังสือให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดยื่นคำขอแทนได้

ระยะเวลายื่นคำขอ

- การยื่นคำขอ กรณีเป็นผู้เสียหาย หรือทายาท ต้องยื่นคำขอตั้งกล่าวภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด
- การยื่นคำขอ กรณีเป็นจำเลยหรือทายาท ต้องยื่นคำขอภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องจำเลยเพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ยกฟ้องโดยข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

สถานที่ยื่นคำขอ

ให้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ณ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งตั้งอยู่ที่เลขที่ ๙๙ หมู่ ๔ อาคารกระทรวงยุติธรรม ชั้น ๑๕ ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ หรือในส่วนภูมิภาคอาจยื่นได้ที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดในทุกจังหวัด สำนักงานบังคับคดี เรือนจำจังหวัด ทณฑสถาน สถานพินิจฯ สำนักงานคุมประพฤติในจังหวัดนั้น ๆ

การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ได้วินิจฉัยโดยกำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าตอบแทน หรือกำหนดให้จำเลยได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่แล้ว ถ้าผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ก็มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย โดยสามารถยื่นอุทธรณ์ได้ที่สำนักงานช่วยเหลือหรือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา หรือศาลจังหวัดที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเพื่อส่งให้แก่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยต่อไป คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

บทกำหนดโทษ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีบทกำหนดโทษในกรณี
ดังต่อไปนี้

- ผู้ใดขอรับคำตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย โดยแสดงข้อความ
อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ใดให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จเกี่ยวกับการ
ขอรับคำตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ
คณະอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ
ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ใดไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งหนังสือตอบหนังสือถาม เอกสารหลักฐาน
หรือข้อมูล หรือสิ่งอื่นที่จำเป็นตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณະอนุกรรมการ หรือ
พนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ๕๖

รัฐกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย

นายชำนาญ อินทะศรี

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง

โดยเหตุที่มีการแก้ไขกฎหมายใหม่ ให้ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกค่าเสียหายเข้ามาในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องคดีอาญา (คดีอาญาที่ผู้เสียหายในคดีได้รับความเสียหายด้วย) ซึ่งค่าเสียหายส่วนนี้เรียกว่า ค่าสินไหมทดแทน โดยผู้เสียหายไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเหมือนคดีแพ่งทั่วไป กฎหมายบัญญัติให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องเข้ามาในคดีอาญาได้เลย

มาพูดถึงผู้เสียหายที่มีสิทธิยื่นคำร้องก่อนว่าได้แก่ผู้เสียหายในคดีใดบ้าง กฎหมายกำหนดไว้ว่าผู้เสียหายในทุกคดีมีสิทธิยื่นคำร้องได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายที่ถูกกระทำโดยตรง หรือผู้เสียหายที่มีส่วนร่วมกระทำผิดด้วย ยกตัวอย่างเช่น ผู้เสียหายที่ถูกทำร้ายหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศ หรือผู้เสียหายที่สมัครใจทะเลาะวิวาท หรือมีส่วนในการกระทำโดยประมาทด้วย

ผู้เสียหายที่กล่าวถึงนี้ยังหมายความรวมถึง ผู้ที่มีสิทธิจัดการแทนผู้เสียหายด้วย ได้แก่ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล สำหรับความผิดที่กระทำต่อผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถ ผู้บุพพการี ผู้สืบสันดาน สามเษหรือภริยา สำหรับความผิดที่ผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ รวมทั้งผู้แทนนิติบุคคล สำหรับความผิดที่กระทำต่อนิติบุคคลนั้น

สำหรับความเสียหายที่มีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนข้างต้นนั้น ได้แก่ ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง รวมทั้งทรัพย์สินของผู้เสียหายด้วย ในการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนว่าผู้เสียหายมีสิทธิได้รับเพียงใดนั้น ศาลจะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ และความร้ายแรงของการกระทำผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้น

นอกจากกฎหมายมีวัตถุประสงค์ให้การดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่งแล้วเสร็จไปในคราวเดียวกันแล้ว กฎหมายยังบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของผู้เสียหายด้วย โดยผู้เสียหายไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลแต่อย่างใดในการยื่นคำร้องนี้ยกตัวอย่างเช่น สามีถูกทำร้ายถึงตาย ภริยามีสิทธิยื่นคำร้องเข้าไปในคดีที่พนักงานอัยการฟ้องผู้กระทำความผิด แล้วพิสูจน์ความเสียหายที่ภริยาได้รับในคดีนั้นเลย อาจจะนำสืบว่าเสียค่าใช้จ่ายในการปลงศพ ค่ารักษาพยาบาลสามีและค่าใช้จ่ายจำเป็นอย่างอื่นไปเท่าไร รวมทั้งค่าขาดรายได้จากการด้วย ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ไม่ต้องฟ้องเป็นคดีแพ่งต่างหากเหมือนที่ผ่านมา ที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลเป็นจำนวนมากพอสมควร

จำไว้ชนิดหนึ่งว่าผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายทางแพ่ง จะต้องปรากฏว่าความเสียหายทางแพ่งนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา หรือมีมูลเหตุมาจากการกระทำความผิดอาญา และต้องไปยื่นคำร้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องเท่านั้น จะไปยื่นคำร้องในคดีที่ราษฎรฟ้องกันเองไม่ได้

พูดถึงที่มาของกฎหมายนี้สักหน่อย แต่เดิมผู้เสียหายไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายส่วนแพ่งเข้ามาในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องอยู่แล้ว เพียงแต่พนักงานอัยการมีสิทธิขอให้ผู้กระทำความผิดหรือจำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายแทนผู้เสียหายได้ โดยผู้เสียหายไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล แต่เฉพาะความผิด ๙ ประการเท่านั้น ได้แก่ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชกทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอกและรับของโจรที่พนักงานอัยการฟ้อง ถ้าความผิดนอกจากนี้ พนักงานอัยการไม่มีสิทธิร้องขอได้ ผู้เสียหายต้องไปฟ้องเป็นคดีแพ่งแล้วเสียค่าธรรมเนียมศาลต่างหาก จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้ผู้เสียหายใช้สิทธิในคดีอาญาได้มากยิ่งขึ้น ต่อไปปัญหานี้จะไม่เกิดขึ้นหากดำเนินการโดยการยื่นคำร้องนี้

ต้องยื่นคำร้องอย่างไรและที่ไหน ดังที่เน้นข้างต้นว่าต้องไปยื่นคำร้องในคดีที่พนักงานอัยการฟ้องผู้กระทำความผิดหรือจำเลย โดยศาลจะมีแบบฟอร์มคำร้องให้กรอกก่อนหน้านั้น ศาลอาจมีหนังสือแจ้งผู้เสียหายให้มาใช้สิทธิยื่นคำร้องพร้อมคำแนะนำในการยื่นคำร้อง ซึ่งระยะเวลาในการยื่นคำร้องนั้น กฎหมายกำหนดให้ยื่นก่อนที่ศาลจะเริ่มสืบพยานคดีนั้น แต่มีบางคดีที่ไม่ต้องสืบพยาน เช่นคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพแล้วศาลตัดสินได้เลย กฎหมายก็กำหนดให้ยื่นก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดหรือมีคำพิพากษา ถ้าผู้เสียหายยื่นไม่ทันภายในกำหนดดังกล่าว ผู้เสียหายยังสามารถนำคดีส่วนแพ่งไปฟ้องผู้กระทำความผิดต่างหากได้และยังมีสิทธิขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลได้ด้วย

งอย่างไร ผู้เสียหาย
ความให้ดำเนินการดังกล่าว
ที่นายความต้องทำอะไร
นดให้ศาลตั้งนายให้ผู้เสียหายได้ แต่ข้อเท็จจริงจะต้องปรากฏว
จน และไม่สามารถจัดหาทนายความได้เอง
ารดำเนินคดีส่วนแบ่งที่มีผู้เสียหายเข้ามาเกี่ยวข้องนี้ อาจ
ลได้ และหากผู้เสียหายกับผู้กระทำผิดหรือจำเลยตกลงกัน
คดีส่วนแบ่งนั้นเลยก็ได้ ผู้เสียหายก็ไปว่ากล่าวกับผู้กระทำม
ในคำพิพากษา ไม่ต้องกังวลที่จะต้องรอฟังผลในคดีอาญาอีก
ามคำพิพากษาส่วนแบ่งนี้ หากศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งใ
ลยชดเชยสินไหมทดแทน หรือให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน
การขอให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแทนข้างต้น) ถือว่าผู้เสียหาย
พหุภาษาที่สามารถดำเนินการบังคับคดีกับผู้กระทำผิดหรือจำเลยไ
ลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษา ผู้เสียหายมีสิทธิ

ค่าพิพาทบางส่วนนี้ หากศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้
 ผลิตใช้คำสั่งใหม่ทดแทน หรือให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน
 การขอให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแทนข้างต้น) ถือว่าผู้เสียหาย
 พากษาที่สามารถดำเนินการบังคับคดีกับผู้กระทำผิดหรือจำเลยได้
 ผลิตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษา ผู้เสียหายมีสิทธิยื่น
 ออกคำสั่งบังคับให้ผู้กระทำผิดหรือจำเลยปฏิบัติตามคำสั่งหรือ
 กำหนดกีดกัน หากผู้กระทำผิดหรือจำเลยไม่ปฏิบัติตาม ผู้เสียหาย
 ผลิตให้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน
 จำเลย แล้วนำออกขายทอดตลาดนำเงินไปชำระแก่ผู้เสียหาย
 ผลิตบัญญัติรับรองสิทธิของผู้เสียหายเช่นนี้ น่าจะเป็นแนวทาง
 ยของผู้เสียหายที่ดีอีกทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการเยียวยาความ
 หรือจะเยียวยาความเสียหายทางด้านทรัพย์สินที่ผู้เสียหายได้รับ
 ผลิตแผ่ไปพร้อมกับคดีอาญา ย่อมทำให้เกิดความรวดเร็ว

๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ซื้อที่ดินพร้อมบ้านจากการขายทอดตลาด แล้วเข้าอยู่ไม่ได้ต้องทำอย่างไร

นายชำนาญ อินทะศรี

ผู้เชี่ยวชาญศาลจังหวัดลำปาง

ปัญหา ผู้ที่ซื้อที่ดินพร้อมบ้านจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงาน
บังคับคดี คงพบอยู่เรื่อยๆ วิธีแก้ไขตามกฎหมายที่ผ่านมา ผู้ซื้อ
ไม่ว่าจะเป็นโจทก์เองหรือบุคคลภายนอกจะต้องไปดำเนินการฟ้องขับไล่บุคคลที่อยู่
ในที่ดินและบ้าน ซึ่งอาจจะเป็นจำเลยเองหรือบริวารจำเลยหรือบุคคลภายนอกให้
ออกจากที่ดินและบ้านไป แต่ผู้ซื้อจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าธรรมเนียมศาลต่างๆ
เช่น ค่าขึ้นศาล ค่าส่งหมาย เป็นต้น ที่สำคัญคือ ผู้ซื้อต้องใช้เวลาพอสมควรสำหรับ
ขั้นตอนการดำเนินคดีว่าผู้ซื้อจะเข้าไปอยู่ในที่ดินและบ้านได้ ยกตัวอย่าง หลังจาก
ผู้ซื้อเป็นโจทก์ฟ้องจนศาลพิพากษาขับไล่จำเลยหรือบริวารจำเลยหรือบุคคลภายนอกแล้ว
ผู้ซื้อต้องยื่นคำแถลงขอให้ศาลออกคำสั่งขับไล่จำเลยหรือบริวารจำเลยหรือบุคคล
ภายนอกออกไปจากที่ดินและบ้านภายในกี่วัน ส่วนใหญ่ศาลจะกำหนดให้ออกภายใน
๓๐ วัน หากจำเลยหรือบริวารจำเลยหรือบุคคลภายนอกไม่ปฏิบัติตามคำสั่งขับไล่
ผู้ซื้อก็ต้องยื่นคำขอต่อศาลให้ออกหมายตั้ง เจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการ
ตามกฎหมาย ซึ่งต้องใช้เวลามากพอสมควร

ปัญหานี้ได้รับการแก้ไขแล้ว โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อให้ผู้ซื้อที่ดินและบ้านจากการขายทอดตลาดต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม หรือต้องเสียเวลาที่จะเข้าไปอยู่ในที่ดินและบ้านที่ซื้อ มา ส่วนหนึ่งถือว่าเป็นการแก้ไขปัญหาการทำให้คดียืดเยื้อของฝ่ายจำเลยเพื่อที่จะอยู่ในที่ดินและบ้านได้นานๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือการประวิงคดีนั่นเอง

กฎหมายดังกล่าวแก้ไขให้ผู้ซื้อสามารถยื่นคำขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับเข้าไปในคดีเดิมได้เลย ไม่ต้องไปฟ้องขับไล่เป็นคดีใหม่ดังกล่าวข้างต้น กฎหมายให้ถือว่าผู้ซื้อเป็นเจ้าของตามคำพิพากษาในอันที่จะดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป หลังจากยื่นคำขอแล้ว ศาลก็จะออกคำสั่งบังคับแจ้งไปยังจำเลยหรือบริวารจำเลยหรือบุคคลภายนอกให้ออกไปจากที่ดินและบ้านภายในกี่วัน กฎหมายกำหนดให้ศาลกำหนดไว้ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน หากจำเลยหรือบริวารจำเลยหรือบุคคลภายนอกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้ซื้อก็มีสิทธิที่จะยื่นคำขอต่อศาลให้ออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี หลังจากศาลออกหมายตั้ง เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีก็จะไปดำเนินการตามกฎหมายให้ผู้ซื้อเข้าอยู่ในที่ดินและบ้านต่อไป เมื่อมีช่องทางประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาเช่นนี้ ผู้ซื้อก็ควรจะเลือกเอาว่าจะไปฟ้องขับไล่เป็นคดีใหม่พร้อมกับเรียกค่าเสียหายเพิ่มเติม หรือ ยื่นคำขอให้ออกคำสั่งบังคับเข้าไปในคดีเดิมนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนตรงนี้ ขออธิบายว่าหลังจากผู้ซื้อได้ซื้อที่ดินและบ้านมาแล้วแต่ไม่สามารถเข้าอยู่ได้ดังกล่าว ผู้ซื้อ มี ๒ วิธีที่จะดำเนินการเพื่อเข้าไปอยู่ในที่ดินและบ้านที่ซื้อมาได้ คือ ผู้ซื้อฟ้องขับไล่เป็นคดีใหม่ โดยผู้ซื้ออาจจะเรียกค่าเสียหาย เช่น ค่าขาดประโยชน์จากการใช้ที่ดินและบ้านที่ผ่านมาด้วย อีกวิธีหนึ่งก็คือการยื่นคำขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับดังที่ว่ามานี้แต่ผู้ซื้อจะเรียกค่าเสียหายไปด้วยไม่ได้

ปัญหาอาจมีว่า การยื่นคำขอให้ออกคำสั่งบังคับที่ต้องยื่นเข้าไปในคดีเดิมนั้น หากปรากฏว่า ที่ดินและบ้านที่ซื้อจากการขายทอดตลาดไม่ได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลในคดีเดิมต้องทำอะไร ยกตัวอย่าง จำเลยซึ่งมีภูมิลำเนาจังหวัดลำปางได้นำที่ดินและบ้านของตนที่จังหวัดเชียงใหม่จดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้เงินกู้ยืมกับโจทก์ ต่อมาจำเลยไม่ชำระหนี้กู้ยืม โจทก์จึงฟ้องบังคับจำเลยที่ศาลจังหวัดลำปาง จนกระทั่งศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์ชนะ เจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดที่ดินและบ้านของจำเลยดังกล่าว ออกขายทอดตลาดแล้วปรากฏว่านาย ก.เป็นผู้ซื้อได้ แต่นาย ก.ไม่สามารถเข้าไปอยู่ในที่ดินและบ้านได้เพราะจำเลยและบริวารยังอาศัยอยู่ อย่างนี้นาย ก. ต้องไปยื่นคำขอให้ออกคำสั่งบังคับที่ศาลไหน กฎหมายที่แก้ไขใหม่กำหนดว่า

ต้องไปยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ กรณีนี้ก็คือศาลจังหวัดเชียงใหม่ โดยเตรียมหลักฐานการซื้อที่ดินและบ้านจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีแนบไปพร้อมกับคำขอ หากจำเลยและบริวารไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ นาย ก. ก็ยื่นคำขอให้ออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ศาลจังหวัดเชียงใหม่ขึ้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการบังคับคดีนั่นเอง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๙ ตรี บัญญัติว่า

“เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ หากทรัพย์สินที่โอนนั้นมีลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารอยู่อาศัย และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ยอมออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้น ผู้ซื้อชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาลให้ออกคำบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้นภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนด แต่ไม่น้อยกว่าสามสิบวันถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ ให้บังคับตามมาตรา ๒๙๖ ทวิ มาตรา ๒๙๖ ตรี มาตรา ๒๙๖ จัตวา มาตรา ๒๙๖ ฉ มาตรา ๒๙๖ สัตต มาตรา ๒๙๙ มาตรา ๓๐๐ มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๒ โดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่งคำบังคับโดยผู้ซื้อ มีหน้าที่จัดการนำส่ง และให้ถือว่าผู้ซื้อเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่อาศัยในอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษตามบทบัญญัติดังกล่าว”

บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ และให้สิทธิเฉพาะบุคคลที่ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดีเท่านั้น ไม่มีผลใช้บังคับกรณีการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดโดยทั่วไป ซึ่งไม่มีเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ทำการขายทอดตลาดสำหรับผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดอีกทอดหนึ่ง ไม่มีสิทธิยื่นคำขอให้ออกคำบังคับได้เช่นกัน ต้องไปดำเนินการฟ้องขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบรรณาการให้ออกจากอสังหาริมทรัพย์ พร้อมเรียกค่าเสียหายต่างหาก

มีข้อสังเกตว่า หากผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดก่อนวันที่บทบัญญัตินี้ใช้บังคับ และได้ฟ้องขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบรรณาการให้ออกจากอสังหาริมทรัพย์พร้อมเรียกค่าเสียหายไว้ก่อนแล้ว คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ผู้ซื้อทรัพย์สินจะดำเนินการขอให้ออกคำบังคับได้หรือไม่ กรณีเช่นนี้ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้ซื้อทรัพย์สินต้องเลือกใช้สิทธิทางใดทางหนึ่ง หากฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายไว้แล้ว จะมาใช้สิทธิตามกฎหมายนี้ ก็ต้องไปดำเนินการถอนฟ้องคดีที่ฟ้องขับไล่เสีย หากไม่ถอนฟ้อง ศาลอาจจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีเสียก็ได้ เพราะเป็นการกระทำที่ซ้ำซ้อน และไม่มีประโยชน์ที่จะดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อไป

มีข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือผู้ที่ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะใช้สิทธิตามกฎหมายนี้ ต้องได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นมาเป็นของตนแล้ว

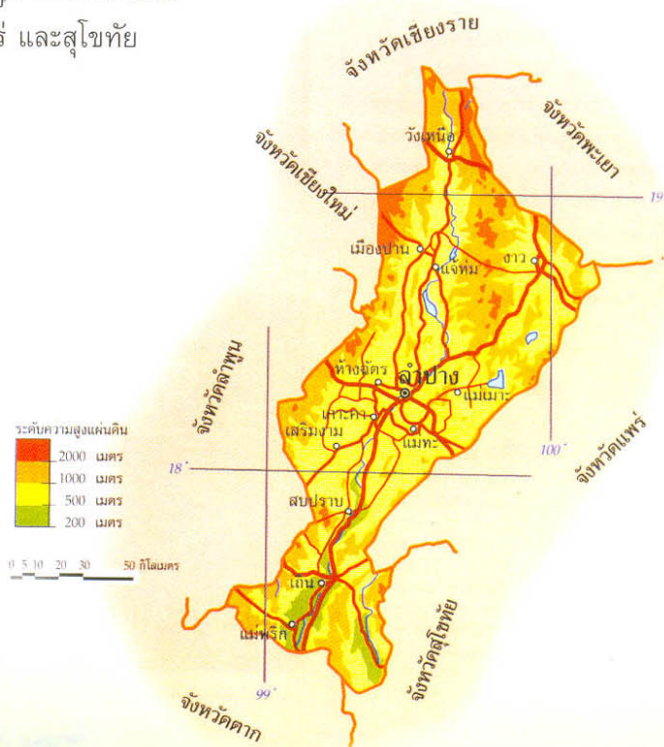

ล ำ ป า ง

เ ช ล า ง ค ั น ค ร

อาณาเขต :

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดแพร่ และสโขทัย

จังหวัดลำปางมีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ๕๙๙ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด ๑๒,๕๓๔ ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นที่ดอนและป่าเขา ตอนเหนือเป็นที่ราบแล้วค่อย ๆ ลาดต่ำลงมาทางใต้เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำวัง เทือกเขาที่สำคัญคือเทือกเขาผีปันน้ำ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำวัง และเทือกเขาขุนตาล ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างลำปาง-ลำพูน มีอุโมงค์ให้รถไฟลอดผ่านเป็นระยะทาง ๑ กิโลเมตร

จังหวัดลำปางแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๓ อำเภอ คือ อำเภอเมืองลำปาง อำเภอเกาะคา อำเภอแจ้ห่ม อำเภอแม่ทะ อำเภอเถิน อำเภองาว อำเภอห้างฉัตร อำเภอวังเหนือ อำเภอแม่พริก อำเภอเสริมงาม อำเภอสบปราบ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอเมืองปาน

ซากกำแพงเมืองโบราณ เขลางค์นคร อาลัยพางค์นคร
ที่พระสุพรรณภูมิมาสร้างให้เจ้าอนันตยศมาปกครอง
เมื่อพันปีที่ผ่านมา

ประวัติเมืองเขลางค์เก่า

สำหรับเมืองในเขตลุ่มแม่น้ำวัง ได้เริ่มต้นขึ้นภายหลังที่พระนางจามเทวี เสด็จขึ้นมาครองเมืองหริภุญไชยแล้วหลายปี อันเนื่องมาจากพระราชโอรสของพระนางจามเทวีองค์ใหญ่คือพระเจ้ามหันตยศ ได้ครองเมืองหริภุญไชย ในเวลาต่อมาและพระเจ้าอนันตยศ พระราชโอรสองค์เล็กยังไม่มียานเมืองจะปกครอง พระราชมารดาคือพระนางจามเทวี จึงให้เสด็จลงมาทางใต้แล้วสร้างเมืองเขลางค์ขึ้น ในเขตลุ่มน้ำวัง และเขลางค์นครก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของแคว้นหริภุญไชยเรื่อยมา

ประวัติศาสตร์การสร้างเมืองลำปาง หากไม่มีตำนานเมืองและตำนานทางพุทธศาสนาต่าง ๆ ก็คงจะเป็นเรื่องยากที่สืบค้นได้ อย่างไรก็ตามตำนานพื้นเมือง เช่น ตำนานพระธาตุลำปางหลวง ตำนานพระแก้วดอนเต้า ตำนานจามเทวีวงศ์ หรือแม้แต่พงศาวดารโยนก ได้ทำให้ประวัติศาสตร์ของเมืองลำปางเริ่มกระจ่างขึ้น ถึงแม้ว่าตำนานต่าง ๆ เหล่านี้ จะไม่สามารถกำหนดอายุยุคสมัยหรือปีพุทธศักราชได้ชัดเจนมากนัก แต่ก็ยังเป็นหลักฐานสำหรับการค้นคว้าที่สำคัญในการศึกษาต่อมา

หลักฐานทางโบราณคดีซึ่งสามารถนำมาอ้างอิงได้บ้างก็คือ ศิลาจารึกลำปาง ๔ หลัก คือ หลักที่ ๖๕ ซึ่งจารึกขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๐๑๙ หลักที่ ๗๐ เป็นจารึกที่วิหารพระธาตุลำปางหลวง จารึกขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๐๓๙ และหลักที่ ๗๘ จารึกขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๓๓๙ ส่วนอีกหลักฐานหนึ่งไม่ได้ระบุปีพุทธศักราชเอาไว้ แต่จารึกทั้งสี่หลักก็จารึกหรือเขียนขึ้นในสมัยล้านนา ซึ่งตรงกับสมัยพระเจ้าติโลกราช เจ้านครเชียงใหม่เท่านั้น ส่วนหลักฐานที่เก่าไปมากกว่านั้น ซึ่งมักจะเป็นเรื่องในตำนานต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว

ดังนั้น หากจะศึกษาจากแหล่งโบราณคดี เช่น กำแพงเมือง สถานที่ตั้งเมือง ลักษณะการจัดวางผังเมือง ก็พอจะทราบได้ว่า เมืองลำปางในปัจจุบันเป็นชุมชนที่ยึดเอาที่ราบลุ่มแม่น้ำวังเป็นที่ตั้งชุมชนมาแต่โบราณกาลนานแล้ว โดยมีลักษณะยาวตามแนวเหนือ-ใต้ คือ ที่ราบตอนบน ที่ราบตอนกลาง และที่ราบตอนใต้ โดยเฉพาะที่ราบตอนกลางซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำปางบริเวณอำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอห้างฉัตร จะเป็นสถานที่ตั้งชุมชน มีบ้านมีเมืองค่อนข้างจะหนาแน่น เช่น กลุ่มเมืองโบราณเวียงเขลางค์นคร ซึ่งพบว่ามีซากกำแพงเมืองหรือผังเมืองเป็นรูปหอยสังข์ติดอยู่กับแม่น้ำวังด้านตะวันตกและมีกำแพงเมืองคูแฝดติดกับเวียงเขลางค์

ในตำนานมูลศาสนาและตำนานจามเทวีวงศ์ กล่าวว่า พระนางจามเทวีพร้อมด้วยเจ้านันตยศเสด็จจากหริภุญไชยลงมาพบพระสุพรหมฤๅษี บริเวณถิ่นที่อยู่ของชาวลัวะดอยง่ามหรือดอยสองยอดใกล้แม่น้ำวังนี้เพื่อไปหาพระสุพรหมฤๅษีตามคำแนะนำของพระฤๅษีवासูเทพแล้วแจ้งความประสงค์ต่อพระสุพรหมฤๅษีทุกประการ พระสุพรหมฤๅษี จึงได้พาพระนางจามเทวีและเจ้านันตยศไปยังเขาเขลางค์ เห็นเป็นชัยภูมิเหมาะสมดีควรสร้างพระนครขึ้น พระดาบสสุพรหมฤๅษี จึงได้สร้างบริเวณนั้นเป็นเมือง กว้างยาวด้านละ ๕๐๐ วา เรียกว่าชื่อเมืองศรีนครไชย หรือเมืองเขลางค์นคร โดยมีหมู่ชนชาวมลิกขุ หรือชาวลัวะ มาพึ่งพระบรมโพธิสมภารเป็นอันมาก

ประวัติเมืองเขลางค์เก่า

ต่อมาพระเจ้าอนันตยศผู้ครองเวียงเขลางค์ได้เสด็จไปเฝ้าพระราชมารดาและพระเชษฐาที่หริภุญไชยและเชิญเสด็จพระนางจามเทวีพระราชมารดามาประทับที่เมืองเขลางค์ด้วย ส่วนพระองค์ก็ได้ขอให้พระสุพรหมฤๅษีสร้างเมืองขึ้นอีกเมืองหนึ่งโดยมีกำแพงเมืองติดกันทางด้านใต้แล้วเรียกชื่อว่า เวียงลัมพางค์ หรืออาลัมพางค์นคร เพื่อใช้เป็นที่พักที่ประทับที่เมืองเขลางค์ด้วย ส่วนพระองค์ก็ได้ขอให้พระสุพรหมฤๅษีสร้างเมืองขึ้นอีกเมืองหนึ่งโดยมีกำแพงเมืองติดกันทางด้านใต้แล้วเรียกชื่อว่า เวียงลัมพางค์ หรืออาลัมพางค์นคร เพื่อใช้เป็นที่พักที่ประทับอยู่ใกล้ๆ พระราชมารดา เพียงระยะหนึ่ง ดังนั้น เมืองทั้งสองจึงมีชื่อเรียกว่า เขลางค์ อาลัมพางค์นคร ประดุจเป็นเมืองเดียวกัน ต่อมาชนทั้งหลายมักจะเรียกสั้นๆว่า นครเขลางค์ ลัมพางค์ และเขลางค์ลำปางนคร จนกลายเป็นลำปาง มาจนทุกวันนี้ เรื่องราวของเมืองเขลางค์นครหรือนครลำปางนั้น ในระยะเริ่มแรก ได้สร้างเมืองขึ้นในบริเวณที่ราบลุ่มเชิงเขาเขลางค์บรรพตริมฝั่งแม่น้ำวัง เมื่อปีพุทธศักราช ๑๒๒๓ มอบให้พระเจ้าอนันตยศ (หรือเจ้าอินทวร) พระราชโอรสองค์เล็กของพระนางจามเทวีครอบครอง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของแคว้นหริภุญไชย ที่มีเจ้ามหันตยศ พระเชษฐา ครอบครองอยู่ เขลางค์นครซึ่งมีความสำคัญเสมือนเป็นเมืองลูกหลวง โดยใช้เป็นเส้นทางควบคุมการค้าขายในชุมชนเขตลุ่มแม่น้ำวัง เมืองนี้มีชื่อว่า เขลางค์อาลัมพางค์นคร

ต่อมาเมื่อครั้งพญาเม็งราย ได้เสด็จลงมายึดและครอบครองหริภุญไชยไว้ได้ เมื่อปีพุทธศักราช ๑๘๓๕ เมืองเขลางค์ก็ได้ถูกขุนสงครามราชโอรสองค์ที่ ๒ ยกกองทัพลงมาตี ได้เมืองเขลางค์จากพญาเบิก (โอรสของพญาธิบาแห่งหริภุญไชย) นับแต่นั้นมาเมืองเขลางค์ก็ถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา โดยส่งขุนนางมาปกครองถึงปีพุทธศักราช ๑๘๔๕ จึงได้ทั้งเมืองเขลางค์เก่า แล้วมาสร้างเมืองเขลางค์ใหม่ เรียกว่า เมืองนคร หรือเวียงละกอน

เมืองนครหรือเวียงละกอน หรือเขลางค์นครใหม่ ได้กลายเป็นศูนย์กลางทางการเมืองโดยมีชนชั้นเจ้านายมาปกครองและมีเวียงตั้งอยู่รายรอบ เช่น เวียงพระธาตุลำปางหลวง ซึ่งเป็นเวียงพระธาตุมาแต่เดิมก่อนจะสร้างเมืองเขลางค์สมัยหริภุญไชย นักโบราณคดี ได้พบร่องรอยของวัฒนธรรมหริภุญไชยอยู่ในชั้นดินชั้นแรกๆ ในการขุดค้น จึงเป็นการยืนยันได้ว่าชุมชนโบราณบริเวณพระธาตุลำปางหลวงน่าจะเป็นชุมชนร่วมสมัยกับ

เมืองหริภุญไชยเช่นเดียวกับเวียงเขลางค์เก่า นอกจากนี้ ยังมีเวียงใจ เวียงฮี เวียงตาล เป็นเมืองบริวารอยู่รอบนอก

สำหรับบริเวณพระธาตุลำปางหลวง ซึ่งเป็นเนินเขาเตี้ยๆ เรียกว่า ดอยม่อนน้อยนั้น ตำนานพระธาตุลำปางหลวงได้กล่าวว่าเป็นชุมชนเก่าแก่ เรียกว่า **ลัมภะกับปะนคร** ตามชื่อของพระสฤปเจดีย์ ลัมภะกับปะเจดีย์ ในสมัยพุทธกาลนั้นก็จะเป็นชุมชนเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งที่อยู่ในเขตอำเภอเกาะคา เมืองลำปาง ปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์เมืองเขลางค์เก่าวันหริภุญไชยได้สิ้นสุดลงในช่วงต้น พุทธศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งเป็นช่วงที่พญาเม็งรายได้เสด็จเข้ามายึดครองแคว้น หริภุญไชย จากนั้นเขลางค์นครก็ถูกเรียกให้สั่นลงเป็นเวียงละกอน หรือ เมืองนคร ซึ่งพบหลักฐานจารึกหลักที่ ๖๕ ในสมัยของพระเจ้าติโลกราช แห่งนครเชียงใหม่ว่า **“เจ้าหมื่นคำเพชรมากินเมืองนคร มาเลิกศาสนา พระธาตุเจ้าในลำปาง...”** (ซึ่งหมายถึง ให้เจ้าหมื่นคำเพชรมาปกครองเมือง เขลางค์นคร และมาบูรณะปรับปรุงศาสนาและพระธาตุลำปางหลวง) จาก จารึกแสดงให้เห็นว่า ในสมัยนั้นนิยมเรียก **เมืองนคร** และยังนิยมเรียกมาจนถึง ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ก็ยังเรียกว่า เมืองละกอน (เมืองนคร) อยู่แต่เขียนเป็น ลคอร ซึ่งชื่อนี้ไปตรงกับชื่อของอ้ายลัวะอ้ายคอน ที่หุบคอนน้ำฝิ่งมาถวาย สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในตำนานพระธาตุลำปางหลวง

ฉะนั้น เราจะเห็นได้ว่า **เมืองเขลางค์นคร** ในสมัย หริภุญไชย ซึ่งปรากฏกำแพงเมืองอยู่ทางด้านตะวันตก ของแม่น้ำวัง มี**เมืองนครลำปาง** ที่สร้างขึ้นในสมัย นครเชียงใหม่ อยู่ติดกันเป็นรูปวงรียาวไปตามฝั่งแม่น้ำวัง มีขนาดกว้าง ๖๐๐ เมตร ยาว ๑,๔๐๐ เมตร มีคูเมือง กำแพงเมือง ๑ ชั้น วัดโดยรอบได้ ๔,๔๐๐ เมตร มีช่อง ประตูต่างๆ คือ ประตูม้า ประตูพาดอง ประตูทำนง ประตูนางเหลียว ประตูต้นฝิ่ง ประตูนกกด ประตูตาล เป็นต้น

เมืองนครลำปางใหม่มีลักษณะรูปผังเมืองเป็น หลายเหลี่ยมมีเนื้อที่เพียง ๑๘๐ ไร่ ปัจจุบันยังเหลือร่อง รอยกำแพงเมืองอยู่บ้างและยังปรากฏชื่อประตูเมืองอีก ๓ ประตู คือ ประตูเชียงใหม่ ประตูนาสร้อย และประตูปลายนา

ประตูเมืองโบราณที่ลำปาง เรียกว่าประตูม้า ซึ่งได้บูรณะขึ้นมาใหม่ บริเวณประตูเมืองเดิม ด้านทิศตะวันออก คือเมืองโบราณอาลัมพางค์นคร

อนุสาวรีย์วีรบุรุษ เมืองลำปาง
เจ้าทิพย์ช้าง หรือพญาลูละฤไชยสงคราม
ผู้กอบกู้อิสรภาพเมืองลำปาง
(ในปี พ.ศ. ๒๒๗/๕-๒๓๐๒)

เมืองนครลำปาง มีความสำคัญมาก ในช่วงที่อาณาจักรล้านนา มีความขัดแย้งกับกรุงศรีอยุธยา เพราะเมืองนครลำปาง กลายเป็นเมืองหน้าด่านและฐานกำลังในการยกกองทัพลงไปทางใต้ ทำให้เมืองนครลำปางถูกกองทัพกรุงศรีอยุธยายกขึ้นมาโจมตีหลายครั้ง เช่นในสมัยของพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์นครเชียงใหม่ ลำดับที่ ๕ (พ.ศ. ๑๙๙๔-๒๐๓๐)

นับตั้งแต่อาณาจักรล้านนาถูกพม่าเข้ามาปกครองเมื่อปี พุทธศักราช ๒๑๐๑ มาจนถึง ๒๓๑๗ นับเป็นเวลากว่าสองร้อยปี ทำให้อาณาจักรล้านนาที่เคยรวบรวมเมืองเล็กเมืองน้อยไว้ด้วยกัน อย่างหลวมๆ อาศัยความผูกพันในระบบเครือญาติได้แตกสลายลง อย่างสิ้นเชิง เมืองลำพูน เมืองลำปาง เมืองแพร่ เมืองน่าน เมืองพะเยา เมืองเชียงแสน เหล่านี้ ล้วนแยกออกเป็นรัฐอิสระ ไม่ขึ้นต่อกัน โดยมีขุนนางพม่าหรือคนในปกครองของพม่าขึ้นมา เป็นเจ้าเมืองแทนคนแล้วคนเล่าทำให้บ้านเมืองระส่ำระสายตลอดมา

จวบจนกระทั่ง ในปีพุทธศักราช ๒๓๑๗ ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงยกทัพขึ้นมามีเมืองเชียงใหม่ในปกครองของพม่า ทำให้ชาวล้านนาและผู้นำท้องถิ่นล้านนาเข้าสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้ากรุงธนบุรีจนสามารถขับไล่พม่าออกไปจากดินแดนล้านนาได้สำเร็จ เหตุการณ์ขณะนั้น เรียกว่า **การฟื้นฟู** หมายถึง การต่อต้านพม่า

ท่ามกลางกระแสการต่อต้านพม่าของผู้นำบางเมืองเช่น เชียงใหม่แต่ก็มีบางเมืองซึ่งมีฐานะเป็นรัฐอิสระ เช่น เมืองลำพูน ซึ่งขณะนั้นท้าวมหายศเจ้าเมืองลำพูน ได้ใช้อำนาจเรียกเก็บภาษีทุกครัวเรือน ผู้ใดขัดขวางก็จะถูกทำร้าย หรือฆ่าตาย โดยเฉพาะท้าวมหายศยกกองกำลังมายึดเอาเมืองลำปางไว้ได้แล้วกระทำการกดขี่ข่มเหงชาวลำปางจนชาวบ้านพากันหนีเข้าไปอยู่ตามป่าดงทำให้ลำปางในขณะนั้นกลายเป็นเมืองร้างไป จนเกิดวีรบุรุษพ่อเจ้าทิพย์ช้างต้นตระกูลราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน ออกมาทำการต่อสู้กับท้าวมหายศจนได้รับชัยชนะ และยกให้พ่อเจ้าทิพย์ช้างขึ้นเป็นเจ้าเมืองลำปาง โดยได้รับพระนามว่า **พญาลูละฤไชยสงคราม** ปกครองเมืองลำปางได้ ๒๗ ปี (พุทธศักราช ๒๒๗/๕-๒๓๐๒)

หลังจากนั้นต่อมาเมื่อการต่อสู้กับกองทัพพม่าได้สิ้นสุดลง อาณาจักรล้านนา ก็เริ่มได้รับการฟื้นฟูจากผู้คนที่ได้รับการแต่งตั้งจากพระเจ้ากรุงธนบุรี นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๓๑๗ จนถึง ๒๓๔๗ นับเป็นเวลา ๓๐ ปี จึงประสบความสำเร็จ โดยเมืองลำปาง ได้มีพระเจ้ากาวิละเป็นเจ้าเมือง ต่อมาเจ้ากาวิละได้กลับไปครองเมืองเชียงใหม่ เป็นเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ เป็นลำดับที่ ๑ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เมื่อลำปางได้รับการฟื้นฟูจนเกิดความสงบสุขมีความร่มเย็นดังเดิมแล้ว ประชากรชาวเมืองลำปางก็มีมากขึ้น จำเป็นต้องขยายขยายบ้านเมืองให้กว้างใหญ่ออกไปอีก ดังนั้นในสมัยเจ้าหอคำดวงทิพย์เจ้าผู้ครองนครลำปางองค์ที่ ๓ จึงได้ทำการขยายเมืองมาสร้างบ้านเรือนทางฝั่งตรงข้ามกับเมืองโบราณเขลางค์เดิม หมายถึง ย้ายมาสร้างเมืองลำปางใหม่ มาทางฝั่งขวาของแม่น้ำวัง ขุดคูเมือง ก่อกำแพงอิฐเป็นแนวกำแพงเมืองไปตามความยาวของแม่น้ำวัง ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๑ (ในสมัยรัชกาลที่ ๒ กรุงรัตนโกสินทร์) ทำให้เมืองลำปางตั้งคร่อมอยู่บนฝั่งแม่น้ำวังทั้งสองด้าน บริเวณเมืองลำปางใหม่นี้เองคือที่ตั้งจังหวัดลำปางในปัจจุบัน

เมืองลำปางแห่งใหม่นี้ จะมีลักษณะรูปร่างยาวรีไปตามริมฝั่งแม่น้ำวัง บนพื้นที่ประมาณ ๓๕๐ ไร่ มีกำแพงเมืองก่ออิฐเพียง ๓ ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออก ตะวันตก และด้านทิศใต้ ส่วนทิศเหนือใช้แม่น้ำวังเป็นกำแพงเมือง

กำแพงเมืองลำปางใหม่นี้มีประตูเมือง ๖ แห่ง คือ ประตูหัวเวียง ประตูศรีเกิด ประตูชัย ประตูศรีชุม ประตูสวนดอก และประตูเชียงราย ปัจจุบันกำแพงเมืองลำปางแห่งใหม่ถูกรื้อทำลายเพื่อสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของผู้คนหมดแล้ว คงเหลือแต่คูเมืองและป้อมปืน ที่เรียกว่า **หออะม็อก** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกำแพงเมืองด้านตะวันออก เท่านั้น

ดังนั้น เมืองลำปาง จึงปรากฏหลักฐานของการสร้างเมืองมาทั้งสามยุค คือ เมืองเขลางค์อาลัมพางค์นคร เมืองนครลำปาง (เมืองละกอน) และเมืองลำปาง ในยุครัตนโกสินทร์ปัจจุบัน

หออะม็อก ป้อมปืนเมืองลำปาง
ส่วนหนึ่งของกำแพงเมือง
ด้านทิศตะวันออกติดกับ
ฝั่งแม่น้ำวัง

ประวัติรถม้าลำปาง

นับเวลาย้อนหลังไปในช่วง ๘๕ ปีที่แล้วหรือปี ๒๔๔๘ สมัยของเจ้าบุญวาทย์มานิตตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๕ ในคราวนั้นการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ยังพัฒนาไม่ถึงนครลำปาง พาหนะชนิดเดียวที่สามารถใช้บรรทุกของหรือสินค้าที่มีความเร็วในการเดินทางสูงสุด คือ รถม้า รถม้าคันแรกได้ถูกซื้อมาจากกรุงเทพฯ เนื่องจากสมัยก่อนรถม้าจะนิยมใช้อยู่ในกรุงเทพฯ ในหมู่ของเจ้าขุนมูลนาย และใช้เป็นรถประจำตำแหน่งของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในราชสำนัก ในปี ๒๔๔๘ รถยนต์จากยุโรปได้เข้ามามีอิทธิพลในกรุงเทพฯ บรรดาเจ้าขุนมูลนายต่างก็เปลี่ยนจากรถม้าหันมานิยมใช้รถยนต์กันมาก ประกอบกับขณะนั้นทางกรุงเทพฯ มีรถยนต์ใช้มากขึ้น บทบาทของรถม้ารถลากต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ จึงลดน้อยลง รถม้าที่เคยใช้นี้เอง ได้เริ่มอพยพเข้ามายังนครลำปาง และยังสามารถกระจายไปสู่เมืองหลังของภาคต่าง ๆ ได้แก่ นครราชสีมาของภาคอีสาน นครศรีธรรมราชของภาคใต้ นครเชียงใหม่ เมืองเชียงราย เมืองแพร่ เมืองน่าน เมืองแม่ฮ่องสอนของภาคเหนือ แต่ด้วยเหตุใดไม่ปรากฏผู้ประกอบการรถม้าในเมืองดังกล่าวจึงเลิกกิจการไป คงเหลือแต่เฉพาะที่จังหวัดลำปางแห่งเดียวที่ยังคงใช้รถม้า

อยู่ตราบนานครบถ้วนทุกวันนี้ กิจการรถม้าได้ดำเนินต่อเนื่องเรื่อยมาตั้งแต่ต้น
เป็นระยะเวลาได้ ๓๔ ปี จึงได้มีผู้ก่อตั้งสมาคมล้อเลื่อนจังหวัดลำปางขึ้นในปี
พ.ศ. ๒๔๙๒ โดยขุนอุทานคดีท่านเป็นผู้ริเริ่มและยังดำรงตำแหน่งนายก
สมาคมคนแรกที่ได้ร่างกฎระเบียบว่าด้วยสมาคมขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๕
เจ้าบุญส่ง ณ ลำปาง เข้ามาบริหารงานและได้เปลี่ยนชื่อสมาคมเป็นสมาคม
รถม้าจังหวัดลำปาง (THE HORSE CARRIAGE IN LAMPANG
PROVINCE) และได้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมคนที่สอง รถม้าลำปาง
ได้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
ได้มอบเงินให้แก่เจ้าบุญส่ง ณ ลำปาง และได้ขอรับรถม้าเข้าไว้ในความ
อุปถัมภ์ให้รัฐบาลช่วยเหลือสมาคมรถม้าและตั้งกองทุนให้สมาคมรถม้าอีก
๑ กองทุน ปัจจุบันรถม้าในจังหวัดลำปางมีประมาณ ๗๐ คัน และวังพา
นักท่องเที่ยวยามเมืองได้มีจำนวน ๕๐ คัน ซึ่งจะคอยให้บริการสลับสับเปลี่ยน
พานักท่องเที่ยวยามเมืองทั้งกลางวันและกลางคืน การพัฒนาความเจริญ
ทางด้านเทคโนโลยีตะวันตก ส่งผลให้นครลำปางพบกับความเปลี่ยนแปลง
ในทุก ๆ ด้านตามลำดับในฐานะของมณฑลพายัพ อันประกอบด้วยนคร
ต่าง ๆ ของภาคเหนือตอนบนความเจริญที่เห็นเด่นชัดคือ การเข้ามาของ
รถไฟสายเหนือที่มีจุดหมายปลายทางของการเดินทางสิ้นสุดที่สถานีรถไฟ
แห่งนี้เปิดรับขบวนรถโดยสารครั้งแรก เมื่อเถลิงศก วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.
๒๔๕๕ หรือวันปีใหม่ไทย ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๖ ในครั้งนั้นมีรถม้า
ที่เรียกกันว่ารถม้าแท็กซี่คอยรับผู้โดยสารจากสถานีรถไฟเข้าสู่ตัวเมือง
นครลำปาง เมื่อขบวนรถไฟมาถึงสถานีรถไฟนครลำปาง ณ ตำบลสบตุ๋ย
อำเภอเมือง อันเป็นจุดเชื่อมต่อกับถนนสามสายแรกในภาคเหนือของ
ประเทศไทย และได้มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่นาบริเวณชานเมืองมาเป็น
พื้นที่เมืองอย่างรวดเร็ว เพื่อบริการรับความเจริญที่เพิ่มทวีมากขึ้น เมื่อเส้นทาง
รถไฟพัฒนาด้วยการขุดเจาะอุโมงค์ขุนตาลผ่านภูเขาลำปางและไปถึงนครเชียงใหม่
ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ นครลำปางเป็นศูนย์กลางการขนถ่ายสินค้า จากกรุงเทพฯ
ไปยังภาคเหนือ และลำเลียงสินค้าที่จำเป็นจากภาคเหนือมายังกรุงเทพฯ
ส่งผลให้ย่านการค้าสบตุ๋ยแห่งนี้มีการพัฒนาความเจริญอย่างมากอาคาร
โบราณเหล่านี้ยังคงเหลือเป็นมรดกทางสถาปัตยกรรม ที่คงรายละเอียดของ
ความสวยงามไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ประวัติรถม้าลำปาง

จังหวัดลำปาง เป็นแหล่งอารยธรรมล้านนาไทยที่น่าสนใจไม่น้อยไปกว่าจังหวัดใดๆ ชาวลำปางมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไร่ซึ่งชนบทรรมนิยมประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นของตนเอง วัดวาอารามและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น รถม้าพาหนะคู่เมือง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่คงความบริสุทธิ์สวยงาม มีอุทยานแห่งชาติที่มีการจัดการที่ดี และควบคู่กันไปกับเมืองที่เคยเป็นแหล่งทำไม้ในอดีต ช้างที่เคยทำหน้าที่ลากซุงจึงเป็นสัตว์อีกอย่างหนึ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของเมือง เครื่องปั้นดินเผาที่ทำจากดินขาวขึ้นชื่อ สิ่งเหล่านี้ทำให้นครลำปาง กลายเป็นจุดหมายที่นักเดินทางมักแวะมาเยี่ยมชม

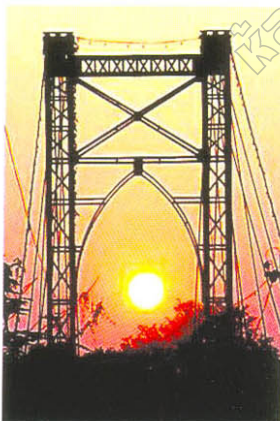
สถานที่ท่องเที่ยว

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

ตั้งอยู่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดลำปางด้านตะวันตกเฉียงใต้ หลักเมืองทำด้วยไม้สัก สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อร้อยกว่าปีมาแล้ว โดยหลักที่หนึ่งสร้างเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๐๐ หลักที่สอง พ.ศ. ๒๔๑๖ และหลักที่สาม พ.ศ. ๒๔๒๙ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๐ เมื่อสร้างศาลากลางจังหวัดขึ้นได้นำหลักเมืองมาไว้ที่บริเวณหน้าศาลากลาง และได้มีการสร้างมณฑปครอบหลักเมืองทั้งสามในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เปิดทุกวันเวลา ๐๖.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

ศาลเจ้าพ่อประตูผา

อยู่ห่างจากตัวจังหวัดลำปางตามเส้นทางสายลำปาง - งาว ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๖๔๙ - ๖๕๐ ศาลตั้งอยู่ริมถนนใหญ่ด้านขวามือ เป็นศาลเล็กๆ ก่ออิฐถือปูน ภายในมีรูปปั้นเจ้าพ่อประตูผาและเครื่องบูชามากมาย บริเวณใกล้เคียงมีศาลพระภูมิเล็กๆ มากมายเรียงรายอยู่ ศาลเจ้าพ่อประตูผานี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้ที่สัญจรไปมาบนเส้นทางนี้มักแวะนมัสการและจุดประทัดถวายเจ้าพ่อประตูผาเดิมชื่อ พญาข้อมือเหล็ก เป็นผู้อยู่ยงคงกระพัน เป็นทหารเอกของเจ้าผู้ครองนครลำปาง ครั้งหนึ่งได้ทำการต่อสู้กับพม่าที่ช่องประตูผาจนกระทั่งถูกรุมแทงตายในลักษณะถือดาบคู่ยื่นพิงเชิงเขา ทหารพม่ากลัวจึงไม่กล้าบุกเข้าไปตีนครลำปาง ด้วยเหตุนี้เอง ชาวบ้านจึงเกิดศรัทธาและเคารพสักการะ โดยตั้งศาลขึ้นบูชาเป็นที่นับถือของชาวลำปาง

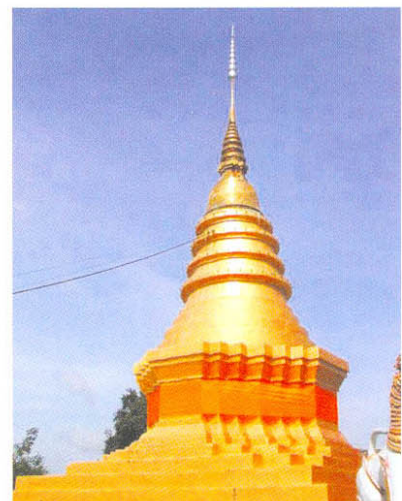
วัดพระธาตุลำปางหลวง / WAT PRA THAT LAMPANG LUANG

วัดพระธาตุลำปางหลวง ตั้งอยู่ที่ตำบลลำปางหลวง ห่างจากตัวเมืองลำปางประมาณ ๑๘ กิโลเมตร ตามทางหลวงสายลำปาง-เถิน ถึงหลักกิโลเมตรที่ ๕๘๖ เลี้ยวขวาไปจนถึงที่ว่าการอำเภอเกาะคา จากนั้นเลี้ยวขวาเข้าไปอีก ๒ กิโลเมตร วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นวัดที่มีสถาปัตยกรรมงดงามและมีความสำคัญ ทางด้านประวัติศาสตร์ เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองลำปาง ตามตำนานกล่าวว่าเริ่มมาตั้งแต่สมัยพระนางจามเทวี ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ ตัววัดตั้ง อยู่บนเนิน มีบันไดนาคนทอดขึ้นสู่ตัววัด สิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ วิหารหลวง ซึ่งเป็นวิหารขนาดใหญ่ เปิดโล่ง มีกุฏิ บรรจุ พระเจ้าล้านทองเป็นประธานของพระวิหาร หลังพระวิหารมี เจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ที่รั้วทองเหลืองรอบองค์พระเจดีย์มีรูปกระสุนปืน ที่หนานทิพย์ช้างยิงท้าวมหายศปรากฏอยู่ ด้านขวากองค์เจดีย์เป็นวิหารน้ำแต้ม (แต้ม แปลว่า ภาพเขียน) เป็นวิหารเปิดโล่ง ปัจจุบัน ภาพเขียนลบเลือนไปมาก ด้านซ้ายของ พระเจดีย์เป็น วิหารพระพุทธ เป็นอาคารปิดทึบ มีพระประธานแบบ เชียงแสนองค์ใหญ่อยู่เต็มอาคาร หน้า บันของวิหาร พระพุทธเป็นลายดอกไม้ติดกระจกสี และพิพิธภัณฑสถานของวัด ซึ่งรวบรวมศิลปวัตถุจากที่ต่างๆ ที่หาชมได้ยาก เช่น สังคโลก ธรรมาสันเทศน์ คานหาบ ตูพระไตรปิฎก เป็นต้น นอกจากนี้วัดพระธาตุลำปาง หลวงยังเป็นที่ประดิษฐาน พระแก้วดอนเต้า ซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของ จังหวัดลำปาง ทุกปีจะมี งานประจำปีในวันเพ็ญเดือน ๑๒

วัดพระธาตุจอมปิง / WAT PRA THAT CHOM PING

วัดพระธาตุจอมปิง ตั้งอยู่ที่บ้านจอมปิง การเดินทางนั้นใช้เส้นทางเดียวกับวัดพระธาตุลำปางหลวง แต่แยกซ้ายตรงที่ว่าการอำเภอไปอีก ๑๔ กิโลเมตรวัดพระธาตุจอมปิงมีความมหัศจรรย์ของการเกิดเงาสท้อนเป็นภาพสีธรรมชาติขององค์พระธาตุ ผ่านรูเล็กบนหน้าต่างมาปรากฏบนพื้นภายในพระอุโบสถตลอดเวลาที่มีแสงสว่างทั้งกลางวันและกลางคืน และทางวัดยังจัดที่แสดงโบราณวัตถุต่างๆ ที่ขุดพบในบริเวณนี้อีกด้วย

วัดศรีชุม

เป็นวัดพม่าที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาวัดพม่าที่มีอยู่ในประเทศไทย ทั้งหมด ๓๑ วัด สร้างในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ โดยคหบดีพม่าชื่อ อุโย ซึ่งติดตามชาวอังกฤษเข้ามาทำงานป่าไม้ในประเทศไทย เมื่อตนเองมีฐานะดีขึ้นจึงต้องการทำบุญโดยสร้างวัดศรีชุมขึ้นในเขตตำบลสวนดอก

จุดเด่นของวัดนี้เดิมอยู่ที่ พระวิหาร ซึ่งเป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ที่มีศิลปะการตกแต่งแบบล้านนาและพม่า หลังคาเครื่องไม้ยอดแหลมแกะสลักเป็นลวดลายสวยงามมาก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าได้เกิดเหตุเพลิงไหม้พระวิหารทิ้งหลัง เมื่อตอนเช้าตรู่ของวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๓๕ คงเหลือเพียงไม้แกะสลักตรงซุ้มประตูทางขึ้นวิหารเท่านั้น เป็นลวดลายพรรณพฤกษาฉลุโปร่ง ปัจจุบันวัดได้รับการบูรณะขึ้นใหม่และยังมีชิ้นส่วนเครื่องประดับอาคารที่ถูกไฟไหม้ไปจัดแสดงไว้ด้านหลังวิหาร วัดศรีชุมได้รับการจดทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔

วัดเสารัตนปัญญตาราม (วัดโหล่กับหลวงแก้วช้างยัน)

ตั้งอยู่ที่ตำบลโหล่หิน อำเภอกะลา มีพระวิหารเก่าแก่ฝีมือช่างเชียงตุงเป็นศิลปะแบบล้านนาไทย ประดับลวดลายงดงามทั้งหลัง โดยเฉพาะส่วนหน้าบัน และซุ้มประตูที่มีการก่ออิฐถือปูนประดับรูปปั้นสัตว์ศิลปะล้านนาแท้ ภายในวิหารนอกจากจะมีพระประธานแล้วยังมีรูปปั้นพระมหาเกสระปัญโญภิกขุขนาดเท่าตัวจริงซึ่งปั้นด้วยฝีมือของท่านเอง พระเจดีย์ของวัดโหล่หินก่อสร้างแบบศิลปะล้านนาที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คันทวยที่โรงธรรมเป็นแบบล้านนา คือเป็นรูปคล้ายแผ่นไม้สามเหลี่ยมขนาดใหญ่แล้วฉลุลายให้โปร่งลอยตัวเป็นรูปต่างๆ กันออกไป เช่น รูปนาค รูปหนูมาน รูปลายเครือเถา

นอกจากนั้นทางวัดได้จัด หอพิพิธภัณฑโบราณล้านนาวัดโหล่หิน เป็นที่เก็บหอพระแก้ว ซุ้มพระพิมพ์ อาวุธโบราณ และที่โรงธรรมมีใบลานเก่าแก่ของล้านนาไทยมีอายุเกินกว่า ๕๐๐ ปี จาร (การใช้เหล็กแหลมเขียน) เป็นภาษาบาลีด้วยอักษรไตเหนือ

วัดเจติยชาวลับ

ตั้งอยู่ที่ตำบลต้นธงชัย ห่างจากตัวเมือง 1.5 กิโลเมตร ตามถนนสายลำปาง - แจ้ห่ม คำว่า ชาว แปลว่า ยี่สิบ คำว่า หลับ แปลว่า องค์ ฉะนั้น วัดเจติยชาวลับ จึงแปลได้ว่าวัดที่มีเจติย ๒๐ องค์ จากหลักฐานการขุดพบพระเครื่องสมัยทวารวดีที่องค์พระเจติยทำให้สันนิษฐานได้ว่าวัดนี้สร้างมานานกว่าพันปี

จุดเด่นของวัดคือ องค์พระธาตุเจติยชาวลับ ที่มีศิลปะล้านนาผสมศิลปะพม่า เชื่อกันว่าหากใครนับได้ครบ ๒๐ องค์ ถือว่าเป็นคนมีบุญ ช่างหมู่พระเจติยมีวิหารหลังเล็ก ประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ ศิลปะเชียงใหม่ ชาวบ้านเรียกว่า พระพุทธรูปหัวใจ พระอุโบสถหลังใหญ่ประดิษฐานพระประธานปางมารวิชัยที่มีพุทธลักษณะงดงาม บานประตูทั้งสามเป็นของโบราณ เขียนลวดลายรดน้ำละเอียดสวยงาม เสาซุ้มประตูหน้าต่างประดับลวดลายกระจกลี เป็นลักษณะศิลปะสมัยใหม่ และที่ศาลาการเปรียญเรือนไม้ชั้นเดียวด้านหลังพระอุโบสถเป็นพิพิธภัณฑ์สถานเขलगันคันคูล แสดงโบราณวัตถุที่ชาวบ้านนำมาถวาย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ชาวบ้านได้ขุดพบพระพุทธรูปทองคำบริสุทธิ์หนัก ๑๐๐ บาทสองสลึง มามอบให้แก่ทางวัดซึ่งพระพุทธรูปองค์นี้ชื่อว่า พระแสนแซ่ทองคำ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสมัยล้านนา อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๑ ขนาดหน้าตักกว้าง ๙ นิ้วครึ่ง สูง ๑๕ นิ้ว เป็นพระพุทธรูปทองคำองค์แรก ที่ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณวัตถุแห่งชาติ

วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม

ตั้งอยู่ที่ถนนสุชาดา ตำบลเวียงเหนือ เป็นวัดเก่าแก่และสวยงาม มีอายุนับพันปี เคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหาสมณรัตน์ปฏิมากร (พระแก้วมรกต) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๑๙๗๙ เหตุที่วัดนี้ได้ชื่อว่าวัดพระแก้วดอนเต้า มีตำนานกล่าวว่า พระมหาเถระแห่งวัดนี้ได้พบแก้วมรกตในแดงโม (ภาษาเหนือเรียกว่า หมากเต้า) และนำมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป แต่ต่อมาจึงได้อัญเชิญไปประดิษฐานที่วัดพระธาตุลำปางหลวงจนถึงปัจจุบัน

ปูชนียสถานที่สำคัญในวัดพระแก้วดอนเต้า ได้แก่ องค์พระบรมธาตุดอนเต้า พระเจดีย์องค์ใหญ่ซึ่งบรรจุพระเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า วิหารประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ที่มีอายุเก่าแก่พอๆ กับวัดนี้ นอกจากนี้ยังมีวิหารหลวง ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย วิหารพระเจ้าทองทิพย์ สร้างโดยพระนางจามเทวี อายุกว่า ๑,๐๐๐ ปี เป็นที่ประดิษฐานพระเจ้าทองทิพย์ ศิลปะสมัยเชียงแสน มณฑปหรือพญารัตน์ ศิลปะแบบพม่า วิหารลายคำสุชาดาราม ฝีมือช่างเชียงแสน ภายในมีจิตรกรรมฝาผนัง โดยมีลวดลายทองประดับตามส่วนต่างๆ งดงาม เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปเชียงแสน และยังมีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติล้านนา อันเป็นแหล่งรวบรวมศิลปวัตถุแบบล้านนา เช่น สัตตภัณฑ์ เครื่องถ้วยกระเบื้อง พระพุทธรูป เป็นต้น

วัดไชยมงคล

ตั้งอยู่ที่ถนนสนามบิน ตำบลหัวเวียง เยื้องกับวัดป่าฝาง มีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า วัดจองคำ พุทธสถานที่เด่นของวัดคือ วิหารเป็นอาคารสีขาวหลังคาเครื่องไม้แบบพม่า หน้าบันประดับกระจกเป็นรูปเทวดา เสาประดับด้วยลวดโลหะสีทองชุดเป็นลายเครือเถา ประดับกระจกสีสวยงาม ม่านและระเบียงโดยรอบทำด้วยแผ่นไม้ฉลุฝีมือประณีต ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปสำริด มีลักษณะงดงามสร้างจากเมืองมณฑะเลย์ สหภาพพม่า

วัดป่าฝาง

วัดป่าฝางหรือ วัดศาสนโชติการาม ตั้งอยู่ที่ถนนสนามบิน ตำบลหัวเวียง สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๕ โดยชาวพม่าที่มาประกอบอาชีพการป่าไม้ในจังหวัดลำปาง งดงามด้วยพระเจดีย์ใหญ่สีทองสุกปลั่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่อัญเชิญมาจากพม่าเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๔๙ วิหารเป็นเรือนไม้ทั้งหลังขนาดใหญ่ หลังคาซ้อนกันเป็นชั้นๆ แบบพม่า และพระอุโบสถขนาดเล็กหลังคาเครื่องไม้แบบพม่า มีลวดลายเครือเถาปูนปั้นเหนือประตูสวยงาม วัดนี้มีพระสงฆ์พม่าจากเมืองมณฑะเลย์มาเป็นเจ้าอาวาสอยู่เสมอ

วัดม่อนพญาแช่ หรือพระยาแช่

ตั้งอยู่ที่ตำบลพิชัย บนเส้นทางสายลำปาง-งาว ห่างจากตัวเมือง ๕ กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑ และเลี้ยวขวาตรงหลักกิโลเมตรที่ ๖๐๕ เข้าไปประมาณ ๕ กิโลเมตร มีพระเจดีย์ตั้งอยู่บนเนินเขาที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของจังหวัดลำปางได้อย่างชัดเจน ทางวัดได้พัฒนาเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและร่วมกับสำนักงานป่าไม้เขตลำปางจัดให้เป็นวนอุทยานม่อนพญาแช่ อยู่ก่อนถึงวัดม่อนพญาแช่ ๑ กิโลเมตร เป็นที่ตั้งที่ทำการวนอุทยานฯ เป็นจุดชมวิว และเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางอุทยานได้จัดให้มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำห้วยใจจัดเฉพาะในช่วงฤดูฝนเท่านั้น ระยะทาง ๑ กิโลเมตร จะพบเฟิร์นชนิดต่าง ๆ และสามารถพักผ่อนได้ แต่ต้องไปเป็นหมู่คณะ โดยติดต่อล่วงหน้า โทร. ๐ ๕๔๒๒ ๖๘๒๘

วัดอักโขชัยคีรี

ตั้งอยู่ที่ตำบลลิเซตนคร บนเนินเขาริมถนนสายลำปาง-แจ้ห่ม เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๓๕ บริเวณกิโลเมตรที่ ๕๐-๕๑ ด้านซ้ายมือ มีทางขึ้น ๒ ทางคือ ทางเดินขึ้นบันไดด้านหน้าหรือขึ้นทางถนนด้านหลัง โบสถ์และเจดีย์เป็นแบบล้านนาอยู่ใกล้เคียงกัน ที่วัดนี้มีปรากฏการเงาสะท้อนพระเจดีย์เป็นภาพสีเช่นเดียวกับวัดพระธาตุจอมปิง เงาพระเจดีย์จะปรากฏอยู่ตรงที่เดิมไม่เคลื่อนย้ายตลอดทั้งวันตราบเท่าที่ยังมีแสงสว่างนอกจากนี้ภายในโบสถ์ยังเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปยืนองค์ใหญ่เรียกว่า พระศากยมุนีคีรีอักโข มีความสูง ๕ วา ๒ ศอก เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่เป็นที่นับถือของชาวแจ้ห่มมาก โบสถ์เปิดเวลา ๐๗.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. หากใครสนใจงานศิลปะท้องถิ่นมีสัปดาห์ศิลป์ไม้ไผ่พุทธศตวรรษที่ ๒๕ สำหรับจุดเทียนบูชาพระประธาน และธรรมมาสน์ไม้ไผ่ศิลปะล้านนา ซึ่งตั้งอยู่ด้านหลังโบสถ์

อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน/ Chae Son National Park

อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองปาน อำเภอแจ้ห่ม อำเภอวังเหนือ และอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีสภาพป่าอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร มีสัตว์ป่านานาชนิด และมีทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกแอ่งน้ำอุ่น บ่อน้ำพุร้อน ซึ่งสามารถเป็นหลักฐานหนึ่ง ที่แสดงว่าได้พื้นโลกเรายังมีความร้อนระอุอยู่ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดลำปาง มีเนื้อที่ประมาณ ๔๘๐,๐๐๐ ไร่ หรือ ๗๖๘ ตารางกิโลเมตร

ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย และสวนป่าทุ่งเกวียน

ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งเกวียน ตำบลเวียงตาล อยู่ในความดูแลของฝ่ายอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) แต่เดิม ออป. เป็นศูนย์ฝึกลูกช้างซึ่งเป็นแห่งแรกและแห่งเดียวในโลก โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นสถานที่เลี้ยงและฝึกลูกช้างเพื่อให้เชื่อฟังคำสั่ง และมีความชำนาญในการทำไม้ขณะที่แม่ช้างไปทำงานในป่า และเนื่องจากมีนโยบายปิดป่าซึ่งทำให้ช้างต้องว่างงาน ศูนย์ฝึกลูกช้างจึงถูกปรับมาเป็นสถานที่ดูแลช้างแก่และเจ็บป่วย และที่นี่ยังเป็นสถานที่ตั้งของโรงพยาบาลช้างด้วย

อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล

เป็นเทือกเขาถนนเขตแดน ระหว่างจังหวัดลำพูนที่ตำบลทาบลาดุก อำเภอแม่ทา และตำบลบ้านเอื้อมอำเภอเมืองลำปาง ตำบลเวียงตาล ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปางที่อำเภอห้างฉัตรและอยู่กึ่งกลางเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ ระหว่างลำปาง-ลำพูน ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๑๕๙,๕๕๖ ไร่ ดอยขุนตาลประกอบด้วยป่าไม้หลายลักษณะ มีทั้ง ป่าดงดิบ และป่าสน มี ๔ ยอดเขา จากเชิงดอยถึงยอดสูงสุดต้องเดินเท้าประมาณ ๗ กิโลเมตร อุโมงค์ขุนตาลมีวิศวกรชาวเยอรมันมาสำรวจการเจาะอุโมงค์ซึ่งเป็นหินแกรนิต เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๐ ในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ และเสร็จสิ้นเมื่อปี

พ.ศ.๒๕๖๑ นับเป็นการเปิดเส้นทางคมนาคมสู่ภาคเหนือที่สำคัญครั้งหนึ่งของไทยเลยทีเดียว แต่อย่างไรก็ดีการเจาะอุโมงค์นี้เป็นการเสี่ยงอันตรายอย่างยิ่งจนเกิดอุบัติเหตุทำให้เสียชีวิตบ่อยครั้ง คนงานที่มาเป็นกรรมกรรับจ้างขุดเจาะอุโมงค์ส่วนมากจะเป็นชาวอีสานและคนพื้นเมือง

อุโมงค์นี้ขุดทะลุภูเขาบริเวณใจกลางอุทยานฯ ระหว่างจังหวัดลำปางและลำพูน เป็นอุโมงค์รถไฟที่ยาวที่สุดในประเทศไทย มีความยาวทั้งสิ้น ๑,๓๕๒ เมตร รถไฟใช้เวลาวิ่งผ่านอุโมงค์นี้เป็นเวลากว่า ๕ นาที ใช้เวลาสร้างตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๐ ถัดจากอุโมงค์รถไฟไปทางที่ทำการอุทยานฯ ราว ๑,๐๐๐ เมตร มีพลับพลารัชกาลที่ ๕ เมื่อครั้งเสด็จมาดอยขุนตาล

บ่อน้ำแร่ร้อน

ตั้งอยู่หมู่ ๑ บ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา ห่างจากตัวอำเภอเกาะคา ๑๒ กิโลเมตร ตามถนนสายเกาะคา-ห้างฉัตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ น้ำร้อนอุณหภูมิสูงสามารถต้มไข่สุกได้ อยู่ในความดูแลของ อบต. มีการจัดระบบสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงภูมิทัศน์สวยงามบริการห้องอาบน้ำแร่และห้องแช่น้ำร้อน เป็นสัดส่วนถูกสุขลักษณะ เปิดเวลา ๐๘.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ห้องอาบน้ำแร่ ๑ ห้อง อาบได้จำนวน ๕ คน ราคา ๕๐ บาท

อ่างเก็บน้ำแม่มอก

อ่างเก็บน้ำแม่มอกอยู่ที่ตำบลเวียงมอก ระยะทางประมาณ ๕๐ กิโลเมตร จากปากทางแยกที่อำเภอเถิน เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในโครงการพระราชดำริ มีเนื้อที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ กว้าง ๒ กิโลเมตร สันเขื่อนยาว ๑.๙ กิโลเมตร บรรยากาศเป็นธรรมชาติร่มรื่นเขียวชอุ่มด้วยต้นไม้ตลอดทาง อ่างเก็บน้ำแม่มอกเป็นเขื่อนทำนบดินส่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคแก่อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัยและอำเภอเถิน บริเวณอ่างเก็บน้ำมีบ้านพักรับรองไว้บริการนักท่องเที่ยว ผู้สนใจติดต่อ โครงการชลประทานลำปาง โทร. ๐ ๕๔๒๒ ๗๒๑๑-๒ หรือ สำนักงานจังหวัดลำปาง โทร. ๐๕๔๒๖ ๕๐๑๔ โทรสาร ๐ ๕๔๒๖ ๕๐๗๐

อุทยานแห่งชาติแม่วะ

อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเถินประมาณ ๑๙ กิโลเมตร ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นกำเนิดของน้ำตกแม่วะ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๖๖,๘๗๕ ไร่ หรือ ๕๘๗ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ในอำเภอเถิน อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง อำเภอสามเงา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนติดต่อกัน โดยมีดอยตั่วจีเป็นยอดเขาสูงสุด มีความสูงประมาณ ๑,๐๒๗ เมตร จากระดับน้ำทะเล สภาพป่าแตกต่างกันไปตามระดับความสูงของพื้นที่ เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าสนเขา และดิบแล้ง สัตว์ป่าของเทือกเขาในอุทยานฯ เป็นที่ราบแนวยาวไปตามสันเขา มีต้นไม้ขนาดใหญ่และพืชสมุนไพร รวมทั้งกล้วยไม้และดอกไม้หายากชนิด ที่นี้ยังมีความหลากหลายทางกายภาพ ทั้งชนิดของดิน และสภาพป่าทำให้พืชและสัตว์ต่าง ๆ อาศัยอยู่หลายชนิด แต่ที่น่าสนใจคือกิ้งก่าบิน ปัจจุบันพบเห็นได้ยาก ระหว่างเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน เป็นช่วงที่ป่างามมากที่สุด เต็มไปด้วยสีส้มของดอกไม้ป่า ยอดเขามีหมอกปกคลุม น้ำตกและลำห้วยมีน้ำไหลแรง

สถานที่น่าสนใจในอุทยานฯ ได้แก่

น้ำตกแม่วะ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านน้ำดิบ หมู่ที่ ๓ ตำบลแม่วะ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง บริเวณโดยรอบของน้ำตกแม่วะประกอบไปด้วยภูเขาสูงชัน มีดอยแปลหลวง เป็นต้นกำเนิดของน้ำตกนี้ และจะไหลลงสู่แม่น้ำวัง ในที่สุด น้ำตกแม่วะประกอบไปด้วย น้ำตกแม่วะประกอบไปด้วย น้ำตกชั้นต่าง ๆ ทั้งหมด ๙ ชั้น แต่ละชั้นมีความงามแบบต่าง ๆ กัน มีทางเดินขึ้นไปถึงแก่น้ำตกชั้นที่ ๘ สภาพเส้นทางระหว่างน้ำตกชั้นที่ ๑-๔ ระยะทาง ๗๐๐ เมตร เดินได้สะดวก จากนั้นทางเริ่มสูงขึ้นขึ้นไปจนถึงชั้นที่ ๘ รวมระยะทาง ๒.๒ กิโลเมตร สำหรับน้ำตกชั้นที่ ๘ มีชื่อว่า ตาดหลวง มีความสูงประมาณ ๑๐๐ เมตร ต้องปีนหน้าผาจากน้ำตกชั้นที่ ๘ ขึ้นไปอีกไกลจึงจะถึงการเดินทาง ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เมื่อผ่านอำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ไปถึงประมาณกิโลเมตรที่ ๕๐๐ จะมีทางแยกเข้าสู่ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ผ่านทางแยกนี้ไปอีกประมาณ ๖ กิโลเมตร จะถึงหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ มว.๑ (น้ำตกแม่วะ) น้ำตกอยู่ห่างไปอีกประมาณ ๕๐๐ เมตร

นอกจากนี้ยังมี เส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นทางเดินขึ้นเขา ผ่านป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ แล้วเดินขึ้นสันเขาผ่านจุดชมทิวทัศน์ไปจนพบกับน้ำตกชั้นที่ ๘ รวมระยะทางประมาณ ๓.๘ กิโลเมตร เหมาะสำหรับการเดินชมป่าเปลี่ยนสีในช่วงฤดูแล้ง

ถ้ำน้ำผาผางาม อยู่ในเขตท้องที่บ้านวังสำราญ ตำบลพระบาทวังตวง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง เป็นถ้ำหินปูนขนาดใหญ่ มีทางวกไปวนมาและมีความลึกมาก ภายในถ้ำมีน้ำไหลผ่าน และมีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม

ถ้ำพระเจดีย์ อยู่ในเขตท้องที่บ้านน้ำดิบ หมู่ที่ ๓ ตำบลแม่ะ อำเภอดง จังหวัดลำปาง เป็นถ้ำหินปูนขนาดกลาง ภายในถ้ำมีหินงอกรูปทรงเจดีย์อยู่บนพื้น และรูปร่างเก็บน้ำเป็นชั้นๆ ราษฎรบ้านน้ำดิบได้ร่วมกันพัฒนาบริเวณถ้ำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประจำหมู่บ้าน บริเวณใกล้เคียงกับถ้ำพระเจดีย์ ยังมีถ้ำช้างและถ้ำเล็กถ้ำน้อยอีกหลายแห่ง ซึ่งถ้ำเหล่านี้ อยู่ห่างจากบ้านน้ำดิบประมาณ ๓ กิโลเมตร

ประมาณ ๕ กิโลเมตรทางแยกซ้ายมือเป็นทางคอนกรีตไปทำการอุทยานแห่งชาติแม่ะ ซึ่งอยู่ใกล้กับอ่างเก็บน้ำของหมู่บ้าน หรือหากเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางให้ลงที่ป้อมตำรวจแม่ะ แล้วนั่งมอเตอร์ไซด์รับจ้างเข้าอุทยานฯ

อุทยานแห่งชาติดอยจอย

อุทยานแห่งชาติดอยจอย มีพื้นที่ประมาณ ๒๐๗,๕๐๐ ไร่ อยู่ในท้องที่อำเภอสบปราบ อำเภอเถิน อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง และอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน หากผ่านไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๖ ช่วงรอยต่อระหว่างอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง กับอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน นักเดินทางจะมีโอกาสขึ้นชมกับป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณที่ปกคลุมหนาแน่นสองฟากถนนในช่วงปลายฤดูหนาว ป่าผืนนี้จะยิ่งงดงามด้วยต้นไม้ที่พากันเปลี่ยนสี ก่อนทิ้งใบร่วงในหน้าแล้ง ป่าผืนนี้เป็นป่าผลัดใบที่ยังคงความสมบูรณ์มากที่สุดอีกแห่งหนึ่ง เป็นที่ราบกว้างซึ่งมีป่าสนเขาขึ้นกระจายเป็นกลุ่มๆ และมีหน้าผาเป็นจุดชมทิวทัศน์อยู่หลายแห่งสามารถชมทิวทัศน์ได้ทั้งยามดวงอาทิตย์ขึ้นจากขอบฟ้าในยามเช้าและลับขอบฟ้าในยามเย็น นอกจากนี้บนดอยจอยยังพบกล้วยไม้จำนวนมาก โดยเฉพาะ กล้วยไม้พ้ามุ่ย ซึ่งมีสีงดงามแปลกกว่าพ้ามุ่ยในพื้นที่อื่น โดยจะออกดอกในช่วงเดือนตุลาคม-

มกราคม จากที่ทำการอุทยานแห่งชาติมีเส้นทางเดินขึ้นสู่ยอดดอยจระเข้ทางประมาณ ๗ กิโลเมตร สภาพทางค่อนข้างชัน ใช้เวลาเดินขึ้นราวครึ่งวัน ผู้สนใจต้องติดต่อเจ้าหน้าที่ช่วยนำทาง

ยอดดอยจระเข้เป็นดอยที่สูงที่สุด เคยเป็นสถานีโทรคมนาคมของกองทัพอากาศมาก่อน แต่หลังจากที่กองทัพอากาศสร้างสถานีเรดาร์ที่ยอดดอยอินทนนท์ สถานีที่นี้จึงได้ยกเลิกไป และอุทยานฯ ได้เข้ามาดูแลต่อ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ทุกวัน จากสันเขามองลงไปเห็นท้องนากว้างใหญ่ของอำเภอสบปราบและอำเภอเกาะคา ทางขึ้นกับทางลงเป็นคนละเส้นทาง ทางลงชันมากและพื้นที่เป็นก้อนกรวดเล็ก ๆ ขาขึ้นใช้เวลาเดินเท้ามากกว่า ๕ ชั่วโมง ทางลงจะผ่านสันป่าเกี๊ยะ ซึ่งมีต้นสนสองใบและสนสามใบขึ้นอยู่หนาแน่นกว่าบริเวณอื่น เหมาะที่จะค้างแรม การเดินทางขึ้นยอดดอยจระเข้ต้องติดต่อเจ้าหน้าที่นำทาง เตรียมเสบียง เต็นท์ ถุงนอน และสัมภาระส่วนตัวไปเอง ควรใช้เวลาเดินขึ้น ๒ วัน โดยคืนแรกพักที่สันป่าเกี๊ยะซึ่งเป็นป่าสนสองใบและสนสามใบ รุ่งเช้าเดินขึ้นยอดดอย คืนที่สองพักบนยอดดอยจระเข้แล้วเตรียมตัวกลับในช่วงสาย บนสันเขาปกคลุมไปด้วยป่าก่อสลัดต้นสนเป็นระยะ พื้นล่างเต็มไปด้วยต้นกระเจียวที่ออกดอกสีชมพูในช่วงต้นฤดูฝน สถานที่ที่น่าสนใจภายในเขตอุทยานฯ ได้แก่

ผาชัน อยู่ห่างจากยอดดอยจระเข้ประมาณ ๒ กิโลเมตร เป็นทางตั้งลงเขาดูตลอด เป็นเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับดูนก เป็นผาหินปูนแหลมคม การปีนขึ้นต้องใช้ความระมัดระวัง บนผามองเห็นผืนป่าและทิวเขาทอดตัวยาวทางด้านหลังมองเห็นยอดดอยจระเข้สูงกว่าระดับสายตา

จุดชมทิวทัศน์ป่าแม่อาบ บริเวณสองข้างทางถนนสายเถิน-ลี้ ช่วงหลักกิโลเมตรที่ ๑๓ - ๒๖

น้ำตกแม่งาช้าง เป็นน้ำตกขนาดเล็กสูงประมาณ ๑๒ เมตร มีน้ำเฉพาะฤดูฝน อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๒ กิโลเมตร ในท้องที่ตำบลนายาง อำเภอสบปราบ

น้ำตกตาดปู่หล้า เป็นน้ำตกขนาดเล็ก ๒ ชั้น มีน้ำเฉพาะฤดูฝน อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ๑ กิโลเมตร ในท้องที่ตำบลนายาง อำเภอสบปราบ

ผาช้าง อยู่ตรงข้ามที่ทำการอุทยานฯ เป็นภูเขาสูงเล็กๆ ริมอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ยอง บนเขามองลงมาเห็นอ่างเก็บน้ำ ที่ทำการอุทยานฯ และทิวเขาสลับซับซ้อนเป็นฉากหลัง

นอกจากนี้ยังมีถ้ำและน้ำตกอื่นๆ ที่สำรวจพบแต่ยังไม่ได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ เช่น น้ำตกห้วยแม่ปู้ น้ำตกห้วยค่าง ผาของ ถ้ำห้วยแดง ถ้ำกันหอย และถ้ำแม่แก่ง

สถานที่พัก ทางอุทยานฯ ยังไม่มีบ้านพักและร้านอาหารบริการ มีแต่สถานที่กางเต็นท์ให้บริการนักท่องเที่ยว หากสนใจที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติ ท่านสามารถนำเต็นท์และอาหารไปเอง หรือติดต่อขอใช้บริการเต็นท์ของอุทยานแห่งชาติ หากต้องการซื้อของสดไปทำอาหารในตัวอำเภอสบปราบมีร้านอาหารอยู่บ้าง มีตลาดสดตอนเช้ามีดและตอนเย็น ในอุทยานฯ บันไฟฟ้าใช้เอง น้ำที่ใช้เป็นน้ำจากลำห้วยแม่ช้าง ติดต่อยุทธศาสตร์เกี่ยวกับสถานที่กางเต็นท์/เต็นท์ได้ที่อุทยานแห่งชาติดอยจุง หมู่ ๖ บ้านนาไม้แดง ตำบลนาทราย อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง ๕๒๑๗๐

การเดินทาง รถยนต์ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยจุง ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง การเดินทางเริ่มจากอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ถนนพหลโยธิน ลงไปทางใต้ประมาณ ๕๔ กิโลเมตร ถึงที่ว่าการอำเภอสบปราบ ให้เลี้ยวขวาไปตามถนนกรมโยธาธิการสายบ้านหล่าย-บ้านแก่น เมื่อถึงบ้านนาไม้แดงจากถนนพหลโยธิน ประมาณ ๘ กิโลเมตร ให้เลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ ๗ กิโลเมตร จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยจุง รวมระยะทางจากอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยจุงประมาณ ๖๘ กิโลเมตร

น้ำตกวังแก้ว

เป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งในอุทยานแห่งชาติดอยหลวงซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๓ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจังหวัดพะเยา เชียงรายและลำปาง รวมเนื้อที่ประมาณ ๗๓๑,๒๕๐ ไร่ สภาพภูมิประเทศเป็นเขาสูงทอดตัวแนวเหนือ-ใต้ มีดอยหลวงเป็นยอดเขาที่สูงที่สุด ประกอบด้วยป่าเบญจพรรณ ป่าดิบชื้น และป่าเต็งรังปะปนกัน มีสัตว์ป่าและนกหลายชนิด ที่ทำการอุทยานฯ ตั้งอยู่ที่บริเวณน้ำตกวังแก้ว

น้ำตกวังแก้ว เป็นน้ำตกที่สวยงามที่สุดของจังหวัดลำปาง เกิดจากการทับถมของหินปูนที่ปนมากับน้ำ มีชั้นน้ำตกประมาณ ๑๐๒ ชั้น แต่เป็นชั้นใหญ่ ๙ ชั้น เมื่อขึ้นไปถึงชั้นบนสุดของน้ำตกจะพบหมู่บ้านชาวเขาเผ่าเย้าที่บ้านป่าคาหลวง และบ้านล้านซึ่งมีทางขึ้นค่อนข้างชัน ที่น้ำตกวังแก้วยังมีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ระยะทางประมาณ ๑.๔ กิโลเมตร นักท่องเที่ยวต้องติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อนำทาง นอกจากนี้บริเวณใกล้เคียงยังมี น้ำตกวังทอง ซึ่งมีลักษณะคล้ายน้ำตกวังแก้ว ค่าธรรมเนียมเข้าชม เด็ก ๑๐ บาท ผู้ใหญ่ ๒๐ บาท สามารถกางเต็นท์ได้แต่ต้องเตรียมอาหารไปเอง

อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท

อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕๘,๗๕๐ ไร่ ลักษณะเป็นภูเขาสลับซับซ้อนปกคลุมด้วยผืนป่าอุดมสมบูรณ์ในอำเภอต่างๆ ได้แก่ อำเภอเมือง จาว แม่เมาะ และแจ้ห่ม จุดสูงสุดอยู่ที่ยอดดอยแม่ขวัญ ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๑,๒๕๓ เมตร พื้นที่อุทยานฯ นี้ยังเป็นทางน้ำไหลลง ทางด้านตะวันตกสู่แม่น้ำวัง ทางด้านตะวันออกไหลลงสู่แม่น้ำงาว ซึ่งไหลไปสมทบแม่น้ำยมทางตอนเหนือของอำเภอสอง จังหวัดแพร่

มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๖ องศาเซลเซียส อากาศเย็นที่สุดในเดือนมกราคม ฝนตกหนักในเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม พบนกจำนวนมากกว่า ๕๐ ชนิด เช่น นกปีกลายสก๊อต นกเขาเขียว นกเขาเปล้าธรรมดา นกเขาเปล้าหางเข้มทางภาคเหนือ เหยี่ยวขาว ฯลฯ มีแมลงหลากหลายชนิด เช่น ผีเสื้อกลางคืน ตัวหนอนดียว กว่างดาว ตัวงูตืด เป็นต้น

สถานที่ที่น่าสนใจในอุทยานฯ

ถ้ำผาไท สันนิษฐานว่าถูกค้นพบโดยพรานป่าล่าสัตว์ หรือจากการสำรวจทางหลวงแผ่นดิน ภายในถ้ำเป็นโถงขนาดใหญ่เกิดจากภูเขาหินปูน อายุไม่น้อยกว่าเก้าล้านปี ความลึกจากปากถ้ำเข้าไปประมาณ ๑,๑๕๐ เมตร ตลอดเส้นทางอุทยานฯ ได้ติดตั้งไฟฟ้าเพื่อให้สะดวกในการเดินชมหินงอก หินย้อยที่มีอยู่มากมายในถ้ำพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ เคยเสด็จประพาสเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ ดังปรากฏหลักฐานพระปรมาภิไธยย่อ ปปร. ภายในถ้ำ คำนวณจำนวนมากอาศัยอยู่ในถ้ำแห่งนี้ บริเวณใกล้เคียงมีถ้ำโจร และถ้ำเสือที่มีประวัติเก่าแก่ สามารถเดินถึงได้จากถ้ำผาไท

ถ้ำโจร เป็นถ้ำขนาดเล็ก มี ๓ ห้อง งดงามด้วยม่านหินย้อยในแต่ละโถงถ้ำ เล่ากันว่าอดีตเคยเป็นที่อาศัยของโจรมาก่อน

หล่มภูเขียว มีลักษณะเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่อยู่บนภูเขามีลักษณะคล้ายปล่องภูเขาไฟ น้ำในแอ่งลึกมากจนมองเห็นน้ำในแอ่งเป็นสีเขียว มีปลาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก การเดินทางใช้เส้นทางรถยนต์จากหมู่บ้านอ้อนประมาณ ๖ กิโลเมตร

น้ำตกแม่แจ้ฟ้า หรือ น้ำตกตาดเหมย ตั้งอยู่ห่างจากบ้านทุ่งฮ้าง หมู่ ๑ ตำบลทุ่งผิง อำเภอแจ้ห่ม เป็นทางรถยนต์เข้าไปประมาณ ๘ กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่มีน้ำใสสะอาดไหลลงแอ่งน้ำรองรับลงมาเป็นชั้น มีความสูงรวม ๙ ชั้น แต่ละชั้นงดงามด้วยสายน้ำสีเขียวมรกต ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของน้ำตกบนภูเขาหินปูน

ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์บ้านห้วยหก เป็นภาพเขียนสีแดงของกลุ่มคนเดินเรียงแถว มีอายุประมาณ ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ ปี เป็นภาพยุคสังคมเร่ร่อน และลักษณะของภาพเขียนดังกล่าวไม่ค่อยได้พบเห็นมากนักในประเทศไทย สามารถเดินเท้าจากหมู่บ้านห้วยหก ระยะทางประมาณ ๓.๕ กิโลเมตร

น้ำตกแม่แก้ว อยู่ห่างจากบ้านแม่แก้ว อำเภองาว ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็กเกิดจากลำห้วยแม่แก้ว ถาโถมจากผาหินเกิดเป็นชั้นน้ำตกทั้งงดงามท่ามกลางไม้ใหญ่ร่มรื่น

ถ้ำราชคฤห์ เป็นถ้ำหินปูนอีกแห่งหนึ่งมีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม ตั้งอยู่ใกล้หมู่บ้านแม่แก้ว อำเภองาว การเดินทาง ใช้เส้นทางจากอำเภองาวถึงหมู่บ้านแม่แก้ว ระยะทางประมาณ ๒๑ กิโลเมตร และเดินทางเท้าเข้าไปยังถ้ำประมาณ ๓๐๐ เมตร

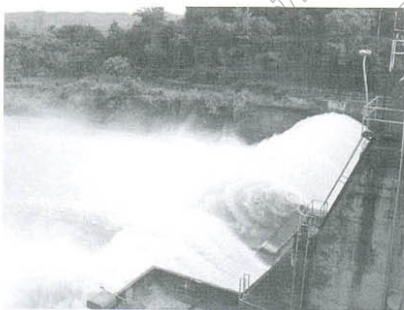

เหมืองลิกไนต์

เป็นแหล่งถ่านหินซึ่งค้นพบเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ มีปริมาณถึง ๖๓๐ ล้านตัน และมีอายุประมาณ ๔๐ ล้านปี พื้นที่เหมืองทั้งหมดเป็นของ กรมป่าไม้ มีประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ สามารถใช้ได้อีกประมาณ ๕๐ ปี บริเวณเหมืองมีโรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินชนิดนี้เป็นเชื้อเพลิงตั้งอยู่หลายโรง ถึงแม้นักท่องเที่ยวจะไม่สามารถเข้าไปบริเวณจุดเจาะถ่านหินเพราะมีอันตรายจากวัตถุระเบิดที่ใช้ทำเหมือง แต่ กฟผ. ได้จัดทำจุดชมวิวซึ่งเป็นสวนหย่อม ตกแต่งปลูกไม้ดอก ไม้ประดับต่างๆ บริเวณด้านหลังอาคารพิพิธภัณฑ์ และด้านหลังอาคารนันทนาการ สามารถมองเห็นการทำงานของรถขุดตักแร่ ซึ่งอยู่ห่างออกไปเบื้องล่างได้เป็นมุมกว้าง

นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์ศูนย์ถ่านหินลิกไนต์ศึกษา (เหมืองแม่เมาะ) ซึ่งให้ความรู้ทางธรณีวิทยาบริเวณเหมืองแม่เมาะ รวมทั้งประวัติความเป็นมาของเหมืองและเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้า เปิดบริการวันอังคาร-วันอาทิตย์ หยุดวันจันทร์ เวลาให้เข้าชม ๔ รอบ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ น., ๑๐.๓๐ น., ๑๓.๐๐ น. และ ๑๔.๓๐ น. ส่วนบริเวณด้านตะวันออกของเหมืองซึ่งเป็นพื้นที่ทิ้งดินจากการทำเหมืองทำเป็นทุ่งบัวตองบริเวณกว้างจะบานในช่วงราวเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม

เขื่อนกิ่วลม

เขื่อนกิ่วลมอยู่ที่ตำบลบ้านแลง ห่างจากตัวเมืองไป ๓๘ กิโลเมตร ตามเส้นทางสายลำปาง-งาว โดยแยกซ้ายตรงหลักกิโลเมตรที่ ๖๒๓ - ๖๒๔ เลี้ยวซ้ายเข้าไปอีก ๑๔ กิโลเมตร เขื่อนกิ่วลมอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไทแต่อยู่ภายใต้การดูแลของกรมชลประทาน มีความสูง ๒๖.๕๐ เมตร ยาว ๑๓๕ เมตร สันเขื่อนกว้าง ๕.๓๕ เมตร กักเก็บน้ำได้ ๓,๖๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วินาที บริเวณเหนือเขื่อนเป็นอ่างเก็บน้ำเหมาะแก่การล่องเรือหรือแพ เพราะมีทัศนียภาพสวยงาม การล่องแพใช้เวลาอย่างน้อยครึ่งวัน มีสถานที่ที่น่าสนใจ เช่น แหล่มขาวเขื่อน ผาเกี๋ย ผางาม ทะเลสาบสบพู่ หมู่บ้านชาวประมงบ้านสา ฯลฯ ติดต่อบริการล่องแพได้ที่บริเวณเขื่อน ๘๖

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานศาลยุติธรรม

ที่ ๓๘๑/๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาล

ด้วยสำนักงานศาลยุติธรรมได้ทำการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลหลังใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งประกอบด้วยศาลจังหวัดเทิง ศาลจังหวัดนราธิวาส ศาลจังหวัดยะลา ศาลจังหวัดเกาะสมุย ศาลจังหวัดชัยบาดาล ศาลจังหวัดตาก ศาลจังหวัดลำปาง ศาลจังหวัดกันทรลักษณ์ ศาลจังหวัดรัตนบุรี ศาลจังหวัดสว่างแดนดิน และศาลแขวงเชียงใหม่ เห็นสมควรเตรียมการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเปิดอาคารที่ทำการศาลดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาล ประกอบด้วย

๑. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	ประธานกรรมการ
๒. อธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา	กรรมการ
๓. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลที่เตรียมพิธี	กรรมการ
๔. เลขาธิการศาลยุติธรรมประจำภาคที่เตรียมพิธี	กรรมการ
๕. นายสรวิศ เบญจกุล	กรรมการ
รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	
๖. ผู้ตรวจราชการที่รับผิดชอบศาลที่เตรียมพิธี	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการสำนักศาลยุติธรรมประจำภาคที่เตรียมพิธี	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลที่เตรียมพิธี	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสำนักประธานศาลฎีกา หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักการคลัง หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการกองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการกองออกแบบและก่อสร้าง หรือผู้แทน	กรรมการ

/๑๖. ...

๑๖. หัวหน้าส่วนการพัสดุ อาคารสถานที่และยานพาหนะ
สำนักการคลัง	กรรมการ
๑๗. หัวหน้าส่วนรักษาความปลอดภัยและระบบสื่อสาร
สำนักการคลัง	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการกองกลาง	กรรมการและเลขานุการ
๑๙. หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ กองกลาง	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. หัวหน้าฝ่ายประสานราชการและบริหารงานทั่วไป กองกลาง	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. นายสงกรานต์ บุญแกร
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๕ กองกลาง	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้การเตรียมพิธีวางศิลาฤกษ์และเปิดอาคารที่ทำการศาลดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยทุกประการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(ลงชื่อ)

(นายปัญญา ถนอมรอด)

ประธานศาลฎีกา

รายนามผู้ขอเข้ารับพระราชทาน เข็มที่ระลึกจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

จำนวน ๘๖ ราย

๑. นายอมรทัต นิรติศยกุล
๒. นายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร
๓. นายสุรพล เกียรติพลพจน์
๔. นายกิตติพันธ์ นวลจันทร์ฉาย
๕. นางสาวสมล นวลจันทร์ฉาย
๖. นางกาญจนา นิมพาลี
๗. นางวีระพรรณ พิษณุกุล
๘. นางชูเกียรติ เอื้อชัยชีพ
๙. นางนงลักษณ์ แสงทอง
๑๐. นายธานินทร์ สุภาแสน
๑๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง
๑๒. เทศบาลเมืองเขลวงค์นคร
๑๓. เทศบาลตำบลพิชัย
๑๔. เทศบาลตำบลป้อแฮ้ว
๑๕. เทศบาลตำบลเกาะคา
๑๖. เทศบาลตำบลแจ้ห่ม
๑๗. เทศบาลตำบลสบปราบ
๑๘. เทศบาลตำบลห้างฉัตร
๑๙. เทศบาลตำบลบ้านใหม่
๒๐. เทศบาลตำบลล้อมแรด
๒๑. เทศบาลตำบลหลวงเหนือ
๒๒. เทศบาลตำบลแม่พริก
๒๓. เทศบาลตำบลแม่ปู้
๒๔. เทศบาลตำบลป่าตั้นนาครีว
๒๕. เทศบาลตำบลเวียงมอก
๒๖. เทศบาลตำบลเสริมงาม

๒๗. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จ
๒๘. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งฝาย
๒๙. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง
๓๐. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหล่ม
๓๑. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งฮั่ว
๓๒. องค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ
๓๓. องค์การบริหารส่วนตำบลศาลา
๓๔. องค์การบริหารส่วนตำบลไหล่หิน
๓๕. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำโจ้
๓๖. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะ
๓๗. องค์การบริหารส่วนตำบลนาสัก
๓๘. องค์การบริหารส่วนตำบลสมัย
๓๙. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก
๔๐. องค์การบริหารส่วนตำบลบุญนาคนาคพัฒนา
๔๑. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะคา
๔๒. องค์การบริหารส่วนตำบลวังเงิน
๔๓. จำสับเอกศรีวร สิงห์เชื้อ
๔๔. นายน้อย จันท์ปอก
๔๕. นายเอกพงษ์ วงค์เรือง
๔๖. นายประเสริฐ พรหมมาลา
๔๗. นายสถาพร วัฒ
๔๘. นายจิรศักดิ์ เจริญสุข
๔๙. นายย้าย ฮาวคำฟู
๕๐. นายถวิล กุณชร
๕๑. นายนิคม นพคุณ
๕๒. นายพิสิษฐ์ ไชยเมืองมูล
๕๓. นายถนอม จิตกล้า
๕๔. นายอินสวน จันท์เดช
๕๕. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย แม่เมาะ จังหวัดลำปาง
๕๖. นายประสิทธิ์ สิริศรีสกุลชัย

๕๗. นายมาลีราช ปาเต็ล
๕๘. พ.ต.ท.สมบูรณ์ บุณนพิต
๕๙. นายสกล สุพรรณบรรจง (นางศศิธร จรัสเรืองแสง รับแทน)
๖๐. นางปัทมา กฤษณรักษ์
๖๑. นายพิน จินะใจหาญ
๖๒. นางสุดา จอมดวง
๖๓. นายอนุรักษ์ นาวารรณ์
๖๔. นายสมชาย พ่วงค์เจริญ
๖๕. นายประเสริฐ รัตนไพศาลศรี
๖๖. นายชัยศรี สัชชะไชย
๖๗. นายนิวัฒน์ เชาวักิตติโสภณ
๖๘. นายพิเชษฐ กาญจนชูศักดิ์
๖๙. น.ส.รักษนก ฉลองวงษ์
๗๐. นายมนเทียร เอื้อวงศ์ตระกูล
๗๑. นายกิตติ ชูพงศ์
๗๒. นางนันทกาญจน์ วัฒนวิเชียร
๗๓. นายกิตตินาท สุวรรณเลิศ
๗๔. นายศรีไ้ ฮาบุญปัน
๗๕. นางอำพร ฮาบุญปัน
๗๖. นายสุเทพ คำขันดี
๗๗. นายสุนทร ลิ้มภักุล
๗๘. นายสมชัย วรเกียรติดำรง
๗๙. ธนาคารกรุงเทพ
๘๐. ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
๘๑. นางสุณา นีรัตติยกุล
๘๒. นายกระหิณ ศานต์ตระกูล
๘๓. นายชัยวัฒน์ เต็มสินวัฒนา
๘๔. นายวรวิทย์ หน่อคำ
๘๕. นายพิกุล สัจจามรรค
๘๖. นางพัชรี วิชัยอริยท

ศาลจังหวัดลำปาง

วัดลำปาง

